

32004R0883

2004 4 30

EUROPOS SAJUNGOS OFICIALUSIS LEIDINYS

L 166/1

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 883/2004**2004 m. balandžio 29 d.****dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo****(tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 42 ir 308 straipsnius,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą, parengtą pasikonsultavus su socialiniais partneriais ir Migruojančių darbuotojų socialinės apsaugos administracine komisija ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽³⁾,

kadangi:

(1) nacionalinių socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės priklauso laisvo asmenų judėjimo sričiai ir turėtų padėti kelti jų gyvenimo lygį bei užimtumo sąlygas.

(2) Sutartyje nenumatyta jokių įgaliojimų, išskyrus numatytus 308 straipsnyje, imtis būtinų priemonių socialinės apsaugos srityje ne pagal darbo sutartį dirbančių asmenų atžvilgiu.

(3) 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenimis, savarankiškai dirbantiems asmenimis ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje ⁽⁴⁾ daug kartų buvo keičiamas ir atnaujinamas, atsižvelgiant ne tik į poslinkius Bendrijoje, įskaitant Teisingumo Teismo sprendimus, bet ir į nacionalinių teisės aktų pakeitimus. Dėl minėtų veiksmų Bendrijos koordinavimo taisyklės tapo pernelyg sudėtingos ir ilgos. Todėl siekiant laisvo asmenų judėjimo svarbu pakeisti – patobulinti ir supaprastinti – šias nuostatas.

(4) Būtina atsižvelgti į nacionalinių socialinės apsaugos teisės aktų specifinius bruožus ir parengti tik koordinavimo sistemą.

(5) Tokiu koordinavimu būtina Bendrijoje garantuoti vienodą požiūrį į atitinkamus asmenis pagal skirtingus nacionalinius teisės aktus.

(6) Dėl glaudaus ryšio tarp socialinės apsaugos teisės aktų ir juos papildančių arba pakeičiančių sutartinių nuostatų, kurios valdžios institucijų sprendimu patvirtintos kaip privalomos, arba kurių taikymo sritis išplėsta, gali reikėti tokios pačios apsaugos, susijusios su tų nuostatų taikymu, kokia yra numatyta šiame reglamente. Visų pirma gali būti įvertinta valstybių narių, kurios pranešė apie tokias sistemas, patirtis.

(7) Dėl nacionalinių teisės aktų, taikomų minėtiems asmenims, ženklų skirtumų pageidautina nustatyti principą, kad šis reglamentas galiotų valstybės narės piliečiams, asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, gyvenantiems valstybės narės teritorijoje, kuriems taikomi vienos ar daugiau valstybių narių socialinės apsaugos įstatymai, taip pat jų šeimos narius ir maitintojo netekusiems asmenims.

(8) Bendrasis vienodo požiūrio principas yra ypač svarbus darbuotojams, negyvenantiems toje valstybėje narėje, kurioje jie dirba, tarp jų ir pasienio darbuotojams.

(1) OL C 38, 1999 2 12, p. 10.

(2) OL C 75, 2000 3 15, p. 29.

(3) 2003 m. rugsėjo 3 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2004 m. sausio 26 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 79 E, 2004 3 30, p. 15) ir 2004 m. balandžio 20 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2004 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimas.

(4) OL L 149, 1971 7 5, p. 2. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1386/2001 (OL L 187, 2001 7 10, p. 1).

(9) Teisingumo Teismas keletą kartų pateikė nuomonę dėl galimybės taikyti vienodo požiūrio principą išmokoms, pajamoms ir faktams: šis principas turėtų būti aiškiai pasirinktas ir plėtojamas atsižvelgiant į Teismo sprendimų formą ir turinį.

- (10) Tačiau vienodo požiūrio principas, taikomas tam tikriems kitos valstybės narės teritorijoje atsiradusiems faktams ar įvykiams, tartum jie būtų atsiradę tos valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikomi, teritorijoje, neturėtų kliudyti taikyti pagal kitos valstybės narės ir kompetentingos valstybės narės įstatymus įgytų draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpių sumavimo principo. Todėl pagal kitos valstybės narės įstatymus įgyti laikotarpiai turėtų būti įskaitomi tik taikant laikotarpių sumavimo principą.
- (11) Valstybėje narėje atsiradusių faktų arba įvykių sulyginimo atžvilgiu kita valstybė narė negali tapti kompetentinga, ir negali būti pradėti taikyti jos įstatymai.
- (12) Proporcingumo atžvilgiu būtina imtis reikiamų priemonių garantuoti, kad taikant faktų arba įvykių sulyginimo principą, nebūtų gaunami objektyviai nepagrįsti rezultatai arba kad nesutaptų už tą patį laikotarpį mokamos tos pačios rūšies išmokos.
- (13) Koordinavimo taisyklės turi garantuoti, kad Bendrijoje judantys asmenys ir jų išlaikytiniai bei maitintojo netekę asmenys išsaugotų savo teises ir naudotųsi įgytais ir įgyjamais pranašumais.
- (14) Šių tikslų turi būti pasiekta ypač susumuojant visus pagal įvairius nacionalinius teisės aktus įgytus laikotarpius, kad būtų įgyta ir išsaugota teisė gauti išmokas ir kad būtų apskaičiuotas įmokų dydis, mokant išmokas skirtingų kategorijų asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas.
- (15) Bendrijoje judantiems asmenims būtina taikyti tik vienos valstybės narės socialinės apsaugos sistemą, kad taikant nacionalinius teisės aktus būtų išvengta sutapimų ir dėl to susiklostančių sudėtingų situacijų.
- (16) Nuostata, kad socialinės apsaugos teisės turi priklausyti nuo atitinkamo asmens gyvenamosios vietos, Bendrijoje iš principo neturi jokio pagrindo; tačiau tam tikrais atvejais, ypač kai kalbama apie su asmens ekonomine ir socialine padėtimi susijusias specialiąsias išmokas, į gyvenamąją vietą gali būti atsižvelgiama.
- (17) Siekiant kiek galima labiau garantuoti vienodą požiūrį į visus valstybės narės teritorijoje dirbančius asmenis, reikia nustatyti, kad pagal bendrą taisyklę jiems taikomi tos valstybės narės, kurioje atitinkamas asmuo dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai, teisės aktai.
- (18) Tam tikrose situacijose, pateisinančiose kitus taikymo kriterijus, būtina nukrypti nuo tos bendros taisyklės.
- (19) Tam tikrais atvejais motina arba tėvas gali gauti motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokas ir, kadangi pastarosios skiriasi nuo tėvystės išmokų ir gali būti prilygintos motinystės išmokoms *strictu sensu* todėl, kad jos išmokamos pirmaisiais naujagimio gyvenimo mėnesiais, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokas tikslinga reguliuoti kartu.
- (20) Ligos, motinystės ir lygiaverčių tėvystės išmokų srityje turi būti numatyta apsauga apdraustiesiems ir jų šeimos nariams, gyvenantiems arba būnantiems valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė.
- (21) Nuostatos dėl ligos, motinystės ir lygiaverčių tėvystės išmokų numatytos remiantis Teisingumo Teismo praktika. Atsižvelgiant į atitinkamus Teisingumo Teismo sprendimus, patobulintos nuostatos dėl išankstinio sutikimo.
- (22) Dėl konkrečios pretendentų gauti pensiją ir pensininkų bei jų šeimų narių padėties būtina numatyti nuostatas, reguliuojančias draudimą ligos atveju nuostatas, pritaikant jas šiai situacijai.
- (23) Atsižvelgiant į įvairių nacionalinių sistemų skirtumus, valstybėms narėms yra tikslinga numatyti nuostatą, kai tai įmanoma, dėl pasienio darbuotojų šeimų narių medicininio gydymo toje valstybėje narėje, kurioje šie darbuotojai dirba.
- (24) Būtina nustatyti konkrečias nuostatas, reguliuojančias išmokų natūra ir pinigais ligos atveju, kurios yra to paties pobūdžio, kaip ir išmokos, dėl kurių Teisingumo Teismas priėmė sprendimus bylose C-215/99 *Jauch* ir C-160/96 *Molenaar*, nesutapimą, su sąlyga, kad tos išmokos apdraudžia nuo tos pačios rizikos.

- (25) Turėtų būti numatytos taisyklės išmokų dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokų srityje, pagal kurias būtų taikoma apsauga asmenims, gyvenantiems ar būnantiems valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė.
- (26) Reikia sukurti invalidumo išmokų koordinavimo sistemą, kuri atsižvelgtų į nacionalinių teisės aktų konkrečius bruožus, ypač dėl invalidumo nustatymo ir pasunkėjimo.
- (27) Būtina sukurti senatvės ir maitintojo netekimo išmokų skyrimo sistemą tais atvejais, kai atitinkamam asmeniui buvo taikomi vienos arba daugiau valstybių narių teisės aktai.
- (28) Būtina nustatyti pensijos dydžio apskaičiavimą, remiantis sumavimo ir proporcingo skaičiavimo metodu ir garantuotą pagal Bendrijos teisę, kai nacionalinių teisės aktų, tarp jų nuostatų dėl sumažinimo, sustabdymo ar nutraukimo taikymas mažiau palankus už pirmiau minėtą metodą.
- (29) Siekiant apsaugoti migruojančius darbuotojus ir jų išlaikytinius nuo pernelyg griežto nacionalinių taisyklių dėl sumažinimo, sustabdymo arba panaikinimo taikymo, būtina įtraukti nuostatas, griežtai reguliuojančias tokių taisyklių taikymą.
- (30) Kaip jau ne kartą patvirtino Teisingumo Teismas, Taryba nelaikoma kompetentinga priimti nuostatas, ribojančias dviejų ar daugiau pensijų, įgytų skirtingose valstybėse narėse, sutapimą mažinant tik pagal nacionalinius teisės aktus įgytos pensijos dydį.
- (31) Teisingumo Teismo nuomone, tokias nuostatas privalo numatyti nacionaliniai įstatymų leidžiamieji organai, atsižvelgiant į tai, kad Bendrijos įstatymų leidžiamieji organai nustato nacionalinių nuostatų dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo taikymo sritį.
- (32) Kad būtų skatinamas darbuotojų mobilumas, ypač reikėtų palengvinti darbo paiešką įvairiose valstybėse narėse; todėl būtina garantuoti glaudesnę ir veiksmingesnę visų valstybių narių draudimo nuo nedarbo sistemų ir įdarbinimo paslaugų koordinavimą.
- (33) Į šio reglamento taikymo sritį būtina įtraukti įstatymų numatytas paankstinto išėjimo į pensiją sistemas ir taip garantuoti tiek vienodą požiūrį, tiek ir galimybę perkelti atitinkamam asmeniui paankstinto išėjimo į pensiją išmokas ir skirti išmokas šeimai bei sveikatos priežiūros išmokas pagal šio reglamento nuostatas; tačiau laikotarpių sumavimo nuostata neturėtų būti taikoma, kadangi įstatymų numatytas paankstinto išėjimo į pensiją sistemas turi tik labai nedaug valstybių narių.
- (34) Kadangi išmokų šeimai taikymo sritis yra labai plati, numatant apsaugą ir įprastais, ir ypatingais atvejais, kurių pastarieji buvo Teisingumo Teismo sprendimų objektas sujungtose bylose C-245/94 ir C-312/94 *Hoever and Achov* bei byloje C-275/96 *Kuusijärvi*, būtina reguliuoti visas šias išmokas.
- (35) Siekiant išvengti neleistino išmokų sutapimo, reikia numatyti pirmenybines nuostatas tais atvejais, kai sutampa teisės gauti išmokas šeimai pagal kompetentingos valstybės narės ir tos valstybės narės, kurioje gyvena šeimos nariai, įstatymus.
- (36) Išankstiniai išlaikymo pašalpos mokėjimai yra gražintini mokėjimai, skirti kompensuoti tais atvejais, kuomet vienas iš tėvų nevykdo savo iš šeimos teisės kylančios teisinės prievolės išlaikyti savo vaiką. Todėl šie išankstiniai mokėjimai neturėtų būti laikomi tiesiogine šeimų iš kolektyvinės paramos gaunama išmoka. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, koordinavimo taisyklės neturėtų būti taikomos tokioms išlaikymo pašalpoms.
- (37) Kaip jau keletą kartų pažymėjo Teisingumo Teismas, nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo socialinės apsaugos išmokų perkeliavimo principo, turi būti griežtai aiškinaamos. Tai reiškia, kad jos gali būti taikomos tik nustatytas sąlygas tenkinančioms išmokoms. Darytina išvada, kad šio reglamento III antraštinės dalies 9 skyrius gali būti taikomas tik specialioms neįmokinėms išmokoms, išvardytoms šio reglamento X priede.
- (38) Būtina įsteigti Administracinę komisiją, kurią sudarytų po vieną Vyriausybės atstovą iš kiekvienos valstybės narės ir kuriai būtų pavesta pirmiausia spręsti visus administracinius klausimus ar klausimus, susijusius su šio reglamento nuostatų aiškinimu, ir skatinti tolesnę valstybių narių bendradarbiavimą.

(39) Kad siekiant keistis informacija būtų galima plėtoti ir naudoti duomenų tvarkymo paslaugas, reikia įkurti Administracinei komisijai pavaldžią Techninę komisiją, kuriai būtų patikėtos konkrečios pareigos duomenų tvarkymo srityje.

subsidiarumo principu, apibrėžtu Sutarties 5 straipsnyje. Remiantis tame pačiame straipsnyje numatytu proporcingumo principu, šis reglamentas taikomas tik tiek, kiek yra reikalinga minėtam tikslui pasiekti,

(40) Kad siekiant keistis duomenimis tarp institucijų būtų galima naudotis duomenų tvarkymo paslaugomis, reikia numatyti nuostatas, garantuojančias, kad dokumentai, kuriais yra keičiamasi arba kurie yra rengiami elektroninėmis priemonėmis, būtų pripažįstami lygiaverčiais popieriniams dokumentams. Tokie mainai turi būti atliekami laikantis Bendrijos nuostatų dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

(41) Būtina numatyti specialias nuostatas, atitinkančias nacionalinių teisės aktų specifiką, siekiant palengvinti koordinavimo taisyklių taikymą.

1 straipsnis

Apibrėžimai

(42) Vadovaujantis proporcingumo principu ir prielaida, kad šis reglamentas pradedamas taikyti visiems Europos Sąjungos piliečiams, bei siekiant rasti sprendimą, kuriame būtų atsižvelgiama į visus suvaržymus, kurie gali būti susiję su gyvenamąja vieta grindžiamų sistemų specifika, buvo nuspręsta, kad dėl Danijos sistemos specifikos ir atsižvelgiant į tai, kad pagal galiojančius Danijos teisės aktus (Pensijų įstatymą) socialinės pensijos gali būti perkeltamos išgyvenus šalyje dešimt metų, XI priedo punkte „DANIJA“ būtina numatyti specialią leidžiančią nukrypti nuostatą, numatančią teisę gauti minėtą pensiją tik naujosios neaktyviųjų asmenų kategorijos atstovams, kurių atžvilgiu ir buvo išplėstas šio reglamento taikymas.

Šiame reglamente:

(43) Vadovaujantis vienodo požiūrio principu, buvo nuspręsta, kad dėl Suomijos socialinės apsaugos teisės aktų specifikos XI priedo punkte „SUOMIJA“ būtina apibrėžti specialią leidžiančią nukrypti nuostatą, kurios tikslas – garantuoti, kad nacionalinė pensija nebūtų mažesnė už nacionalinės pensijos dydį, apskaičiuotą, tartum visi bet kurioje valstybėje narėje įgyti draudimo laikotarpiai būtų įgyti Suomijoje.

a) „darbas pagal darbo sutartį“ – bet kuri veikla arba statusas, laikomi tokiais pagal tos valstybės narės, kurioje verčiamasi šia veikla arba egzistuoja šis statusas, socialinės apsaugos įstatymus;

b) „savarankiškas darbas“ – bet kuri veikla arba statusas, laikomi tokiais pagal tos valstybės narės, kurioje verčiamasi šia veikla arba egzistuoja šis statusas, socialinės apsaugos įstatymus;

c) „apdraustasis“ pagal III antraštinės dalies 1 ir 3 skyriuose nurodytas socialinės apsaugos sritis – bet kuris asmuo, vykdamas valstybės narės, atitinkančios II antraštinės dalies reikalavimus dėl teisės gauti išmokas, įstatymų sąlygas, atsižvelgiant į šio reglamento nuostatas;

d) „valstybės tarnautojas“ – asmuo, kuris laikomas tokiu arba kuriam taikomi tos valstybės narės teisės aktai, kurie taikomi jį į darbą priėmusiai administracijai;

(44) Būtina priimti naują reglamentą, panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71. Tačiau Reglamentas (EEB) Nr. 1048/71 turi likti galioti ir neprarasti teisinės galios tam tikrų Bendrijos aktų ir susitarimų, kurių viena šalių yra Bendrija, atžvilgiu, siekiant užtikrinti teisinį apibrėžtumą.

e) „speciali programa valstybės tarnautojams“ – bet kuri socialinės apsaugos sistema, kuri skiriasi nuo bendrosios dirbantiems asmenims suinteresuotoje valstybėje narėje taikomos socialinės apsaugos sistemos ir yra tiesiogiai skirta visų arba tam tikrų kategorijų valstybės tarnautojams.

(45) Kadangi valstybės narės negali pasiekti siūlomų veiksmų tikslo, būtent numatyti koordinavimo priemonės, garantuojančias, kad būtų veiksmingai naudojamos teisė į laisvą asmenų judėjimą, ir todėl šis tikslas dėl minėtų veiksmų apimties ir poveikio gali būti geriau pasiektas Bendrijos lygiu, Bendrija gali numatyti priemones, vadovaudamasi

f) „pasienio darbuotojas“ – bet kuris darbuotojas, kuris dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai vienos valstybės narės teritorijoje ir gyvena kitos valstybės narės teritorijoje, į kurią paprastai grįžta kasdien arba bent kartą per savaitę;

g) „pabėgėlis“ turi tą pačią reikšmę, kokia yra Konvencijos dėl pabėgėlių statuso, pasirašytos 1951 metų liepos 28 dieną Ženevoje, 1 straipsnyje;

- h) „asmuo be pilietybės“ turi tą pačią reikšmę, kokia yra Konvencijos dėl asmenų be pilietybės statuso, pasirašytos 1954 metų rugsėjo 28 dieną Niujorke, 1 straipsnyje;
- i) „šeimos narys“ – tai
- 1) i) bet kuris asmuo, kuris šeimos nariu arba namų ūkio nariu nustatomas ar pripažįstamas teisės aktais, pagal kuriuos mokamos išmokos;
  - ii) išmokų natūra, numatytą III antraštinės dalies 1 skyriuje dėl ligos, motinystės ir lygiaverčių tėvystės išmokų, atžvilgiu – bet kuris asmuo, kuris šeimos nariu arba namų ūkio nariu nustatomas ar pripažįstamas tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktais;
  - 2) jeigu valstybės narės teisės aktuose, taikomuose remiantis 1 papunkčiu, nenustatomas skirtumas tarp šeimos narių ir kitų asmenų, kuriems taikomi tie teisės aktai, sutuoktinis, nepilnamečiai vaikai ir pilnametystės amžių sukakę išlaikytiniai laikomi šeimos nariais;
  - 3) jeigu valstybės narės teisės aktuose, taikomuose remiantis 1 ir 2 papunkčiais, asmuo laikomas šeimos arba namų ūkio nariu tik tuo atveju, jei jis gyvena tame pačiame namų ūkyje kaip ir apdraustasis asmuo arba pensininkas, ši sąlyga laikoma patenkinta, jeigu atitinkamas asmuo yra daugiausiai išlaikomas apdraustojo asmens arba pensininko;
- j) „gyvenamoji vieta“ – vieta, kurioje asmuo paprastai gyvena;
- k) „buvimo vieta“ – laikinoji gyvenamoji vieta;
- l) „teisės aktai“ – kiekvienos atskiros valstybės narės įstatymai, reglamentai ir kitos nuostatos bei visos kitos įgyvendinimo priemonės, susijusios su socialinės apsaugos sritimis, kurioms taikoma 3 straipsnio 1 dalis;
- Šis terminas taikomas tik toms sutarčių nuostatoms, kurios yra skirtos ankstesniame punkte nurodytais įstatymais ir teisės aktais nustatytos draudimo prievolės įgyvendinimui, arba kurios valstybės valdžios institucijų sprendimu tapo privalomos, arba kurių taikymo sritis buvo išplėsta, jeigu suinteresuotoji valstybė narė šiuo tikslu nusiuntė atitinkamą pranešimą Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos pirmininkams. Toks pranešimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
- m) „kompetentinga valdžios institucija“ – kiekvienos atskiros valstybės narės ministras, ministrai ar kita lygiavertė valdžios institucija, atsakinga už socialinės apsaugos sistemas visos atitinkamos valstybės narės teritorijoje arba bet kurioje jos dalyje;
- n) „Administracinė komisija“ – 71 straipsnyje nurodyta komisija;
- o) „įgyvendinimo reglamentas“ – 89 straipsnyje nurodytas reglamentas;
- p) „įstaiga“ – kiekvienos atskiros valstybės narės įstaiga ar valdžios institucija, atsakinga už visų ar tam tikrų teisės aktų įgyvendinimą;
- q) „kompetentinga įstaiga“ –
- i) įstaiga, kurioje atitinkamas asmuo yra apdraustas prašymo gauti išmoką pateikimo metu; arba
  - ii) įstaiga, kurioje atitinkamas asmuo turi ar turėtų teisę į išmokas, jeigu jis, jo šeimos narys ar nariai gyventų valstybės narės teritorijoje, kurioje yra ši įstaiga; arba
  - iii) įstaiga, kurią paskiria valstybės narės kompetentinga valdžios institucija; arba
  - iv) kai sistema susijusi su darbdavio atsakomybe už 3 straipsnio 1 dalyje nurodytas išmokas, darbdavį arba atitinkamą draudiką, arba jiems nevykdant šių išpareigojimų, valdžios įstaiga arba institucija, paskirta atitinkamos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos;
- r) „gyvenamosios vietos įstaiga“ ir „buvimo vietos įstaiga“ – atitinkamai reiškia įstaigą, kuri yra kompetentinga mokėti išmokas atitinkamam asmeniui pagal jo gyvenamąją vietą, ir įstaigą, kuri yra kompetentinga mokėti išmokas atitinkamam asmeniui pagal jo buvimo vietą remiantis tų įstaigų įgyvendinamais teisės aktais, arba, kai tokios įstaigos nėra, įstaigą, kurią paskiria atitinkamos valstybės narės kompetentinga valdžios institucija;
- s) „kompetentinga valstybė narė“ – valstybė narė, kurios teritorijoje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga;

- t) „draudimo laikotarpiai“ – įmokų mokėjimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpiai, kurie tokiais nustatomi arba pripažįstami teisės aktais, pagal kuriuos jie buvo įgyti arba laikomi įgytais, ir visi taip traktuojami laikotarpiai, jeigu pagal minėtus teisės aktus jie prilyginami draudimo laikotarpiams;
- u) „darbo pagal darbo sutartį laikotarpis“ arba „savarankiško darbo laikotarpis“ – laikotarpiai, kurie tokiais nustatomi arba pripažįstami teisės aktais, pagal kuriuos jie buvo įgyti, ir visi taip traktuojami laikotarpiai, jeigu pagal minėtus teisės aktus jie prilyginami darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpiams;
- v) „gyvenimo laikotarpiai“ – laikotarpiai, kurie tokiais nustatomi arba pripažįstami teisės aktais, pagal kuriuos jie buvo įgyti arba laikomi įgytais;
- w) „pensija“ apima ne tik pensijas, bet ir vienkartinės išmokas, kurios gali būti išmokamos vietoj pensijų, mokėjimus, susijusius su įmokų kompensavimu, ir pagal III antraštinės dalies nuostatas periodiškus papildinimus bei priemokas;
- x) „priešpensinė išmoka“ – visos išmokos pinigais, išskyrus bedarbio pašalpą arba ankstyvą senatvės išmoką, kurios skiriamos nuo tam tikro amžiaus darbuotojams, sumažinusiems veiklos krūvį, nutraukusiems arba sustabdžiusiems atlygintiną darbinę veiklą nesukakus amžiaus, suteikiančio teisę gauti senatvės arba ankstyvą ištarnauto laiko pensiją, ir kurių gavimas nepriklauso nuo to, ar atitinkamas asmuo yra kompetentingos valstybės įdarbinimo tarnybų žinioje; „ankstyva senatvės išmoka“ – išmoka, mokama nesukakus nustatyto senatvės pensijos amžiaus, kuri sukakus minėtą amžių mokama toliau arba pakeičiama kita senatvės išmoka;
- y) „išmoka mirties atveju“ – bet kuri vienkartinė išmoka mirties atveju, neįskaitant w punkte nurodytų vienkartinų išmokų;
- z) „išmoka šeimai“ – visos išmokos natūra arba pinigais, skirtos padengti šeimos išlaidoms, neįskaitant I priede nurodytų išankstinių išlaikymo ir specialių vaiko gimimo bei įvaikinimo išmokų.

2 straipsnis

Asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas

1. Šis reglamentas taikomas valstybės narės piliečiams, asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, gyvenantiems vienoje iš valstybių narių, kuriems yra ar buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai, bei jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.

2. Be to, šis reglamentas taikomas asmenų, kuriems buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai, maitintojo netekusiems asmenims, nepaisant tokių asmenų pilietybės, jeigu maitintojo netekę asmenys yra vienos iš valstybių narių piliečiai arba asmenys be pilietybės arba pabėgėliai, gyvenantys vienos iš valstybių narių teritorijoje.

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

- a) ligos išmokas;
- b) motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokas;
- c) invalidumo išmokas;
- d) senatvės išmokas;
- e) maitintojo netekimo išmokas;
- f) išmokas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;
- g) išmokas mirties atveju;
- h) bedarbio išmokas;
- i) priešpensines išmokas;
- j) išmokas šeimai.

2. Jei XI priede nenustatyta kitaip, šis reglamentas taikomas bendrosioms ir specialioms socialinės apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios su įmokų mokėjimu, bei sistemoms, susijusioms su darbdavio ar laivo savininko įsipareigojimais.

3. Šis reglamentas taip pat taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, numatytoms 70 straipsnyje.

4. Šio reglamento III antraštinės dalies nuostatos neturi poveikio bet kurios valstybės narės teisinėms nuostatoms dėl laivo savininko prievolių.

5. Šis reglamentas netaikomas socialinei ir medicininei paramai ar karo aukų arba jo pasekmių išmokų sistemoms.

4 straipsnis

Vienodas požiūris

Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios išmokos ir prievolės, kaip ir tos valstybės piliečiams.

5 straipsnis

Vienodas požiūris į išmokas, pajamas, faktus ir įvykius

Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip ir atsižvelgiant į nustatytas specialias įgyvendinimo nuostatas, taikomos šios nuostatos:

- a) jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus socialinės apsaugos išmokų ir kitų pajamų gavimas turi tam tikras teises pasekmes, atitinkamos tų teisės aktų nuostatos taip pat taikomos gaunant lygiavertes išmokas, teisė į kurias buvo įgyta pagal kitos valstybės narės teisės aktus, arba kitoje valstybėje narėje įgytoms pajamoms;
- b) jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus laikoma, kad teisinės pasekmės atsirado dėl tam tikrų faktų arba įvykių, ta valstybė narė atsižvelgia į tokius faktus arba įvykius, atsiradusius bet kurioje valstybėje narėje, tartum jie būtų atsiradę jos teritorijoje.

6 straipsnis

Laikotarpių sumavimas

Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, valstybės narės, pagal kurios teisės aktus:

- teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas, pratęsimas arba atgavimas,
- teisės aktų taikymas, arba
- galimybė apsidrausti privalomu, neprivalomu nuolatiniu arba savanorišku draudimu arba būti atleistam nuo jo,

priklauso nuo draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpių, kompetentinga įstaiga įskaito reikiamo dydžio draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo ir gyvenimo laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal jos teisės aktus.

7 straipsnis

Gyvenamosios vietos taisyklių atsisakymas

Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, išmokos pinigais, mokėtinos pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus arba šį reglamentą, negali būti kaip nors sumažinamos, pakeičiamos, sustabdomos ir nutraukiamos ar anuluojamos dėl to, kad jų gavėjas arba jo šeimos nariai gyvena ne toje valstybėje narėje, kurioje yra įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą.

8 straipsnis

Ryšys tarp šio reglamento ir kitų koordinavimo dokumentų

1. Šis reglamentas pakeičia bet kurią šių sritį reguliuojančią socialinės apsaugos konvenciją, sudarytą tarp valstybių narių. Tam tikros socialinės apsaugos konvencijų, kurias valstybės narės sudarė prieš pradėdamos taikyti šį reglamentą, nuostatos taikomos toliau, jei jos yra palankesnės išmokų gavėjams arba jas sąlygoja specifinės istorinės aplinkybės, o jų galiojimo laikas ribotas. Kad šios nuostatos ir toliau būtų taikomos, jos įtraukiamos į II priedą. Jei dėl objektyvių priežasčių kai kurių šių nuostatų neįmanoma toliau taikyti visiems asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, tai turi būti nurodyta.

2. Prireikus dvi ar daugiau valstybių narių, viena su kita gali sudaryti konvencijas, pagrįstas šio reglamento principais ir atitinkančias jo dvasią.

9 straipsnis

Valstybių narių pranešimai apie šio reglamento taikymo sritį

1. Valstybės narės raštu praneša Europos Bendrijų Komisijai apie 1 straipsnio 1 dalyje nurodytus pranešimus, 3 straipsnyje nurodytus teisės aktus ir sistemas, pagal 8 straipsnio 2 dalies reikalavimus sudarytas konvencijas ir 58 straipsnyje nurodytas minimalias išmokas, taip pat apie jų vėlesnius esminius pakeitimus. Tokiuose pranešimuose nurodoma atitinkamų įstatymų ir sistemų įsigaliojimo diena, arba 1 straipsnio 1 dalyje nustatytų pranešimų atveju – diena, nuo kurios šis reglamentas pradėdamas taikyti valstybių narių pranešimuose nurodytoms sistemoms.

2. Šie pranešimai kasmet pateikiami Europos Bendrijų Komisijai ir skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

10 straipsnis

Išmokų sutapimo vengimas

Jei nenurodyta kitaip, šis reglamentas negali nei suteikti, nei išsaugoti teisės gauti kelias tos pačios rūšies išmokas už vieną ir tą patį privalomojo draudimo laikotarpį.

4. Šioje antraštinėje dalyje darbas pagal darbo sutartį arba savarankiškas darbas, paprastai atliekami laive, kuris plaukioja su valstybės narės vėliava, laikomas darbu toje valstybėje narėje. Tačiau asmeniui, dirbančiam laive, plaukiojančiame su valstybės narės vėliava, ir gaunančiam atlyginimą už šį darbą iš įmonės ar asmens, kurių registruota buveinė arba veiklos vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje, taikomi pastarosios valstybės teisės aktai, jeigu asmuo gyvena tos valstybės teritorijoje. Įmonė ar asmuo, mokantis atlyginimą, taikant minėtus teisės aktus, laikomas darbdaviu.

12 straipsnis

Specialios taisyklės

II ANTRAŠTINĖ DALIS

TAIKYTINŲ TEISĖS AKTŲ NUSTATYMAS

11 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai. Tie teisės aktai taikomi remiantis šioje antraštinėje dalyje numatytais nuostatomis.

2. Šioje antraštinėje dalyje asmenys, gaunantys išmokas pinigais už darbą pagal darbo sutartį arba savarankišką darbą, laikomi dirbančiais minėtą darbą. Ši nuostata netaikoma invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo pensijoms, pensijoms dėl nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų ir ligos išmokoms pinigais už neriboto laikotarpio gydymą.

3. Laikantis 12–16 straipsnių nuostatų:

- a) vienoje valstybėje narėje pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims taikomi tos valstybės teisės aktai;
- b) valstybės tarnautojams taikomi tos valstybės narės teisės aktai, kurie galioja juos į darbą priėmusiai administracijai;
- c) asmenims, pagal 65 straipsnio nuostatas gaunantiems bedarbio pašalpas vadovaujantis valstybės narės, kurioje jie gyvena, teisės aktais, taikomi tos valstybės narės įstatymai;
- d) asmenims, pašauktiems arba pakartotinai pašauktiems į tarnybą valstybės narės ginkluotosiose pajėgose arba į jos civilinę tarnybą, taikomi tos valstybės narės teisės aktai;
- e) visiems kitiems asmenims, kuriems netaikomi a–d papunkčiai, taikomi tos valstybės narės, kurioje jie gyvena, teisės aktai, nepažeidžiant kitų šio reglamento nuostatų, garantuojančių jiems išmokas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.

1. Asmeniui, kuris dirba pagal darbo sutartį valstybėje narėje darbdavio, kuris paprastai ten verčiasi savo veikla, vardu, ir kurį darbdavys išsiunčia į kitą valstybę narę dirbti to darbdavio vardu, toliau taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai, su sąlyga, kad numatyta darbo trukmė neviršija dvidešimt keturių mėnesių, ir jis nesiunčiamas pakeisti kito asmens.

13 straipsnis

Darbas dviejose ar daugiau valstybių narių

1. Paprastai dviejose ar daugiau valstybių narių pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui taikomi:

a) valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai, jeigu didelę laiko dalį jis dirba toje valstybėje narėje arba jeigu jis pagal darbo sutartį dirba kelioms įmonėms, arba keliais darbdaviais, kurių registruota buveinė arba veiklos vieta yra skirtingose valstybėse narėse, arba

b) valstybės narės, kurioje yra įmonės arba darbdavio registruota buveinė ar veiklos vieta, teisės aktai, jeigu jis didelę laiko dalį dirba ne toje valstybėje narėje, kurioje gyvena.

2. Paprastai dviejose ar daugiau valstybių narių savarankiškai dirbančiam asmeniui taikomi:

a) valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai, jeigu didelę laiko dalį jis dirba toje valstybėje narėje; arba

b) valstybės narės, kurioje yra jo veiklos centras, teisės aktai, jeigu jis negyvena vienoje iš valstybių narių, kurioje dirba didelę laiko dalį.

3. Asmeniui, kuris paprastai dirba pagal darbo sutartį ir savarankiškai keliose valstybėse narėse, taikomi tos valstybės narės, kurioje jis dirba pagal darbo sutartį, teisės aktai arba, jeigu tokia veikla jis verčiasi dviejose ar daugiau valstybių narių, teisės aktai, nustatyti pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas.

4. Asmeniui, kuris dirba valstybės tarnautoju vienoje valstybėje narėje, o pagal darbo sutartį ir (arba) savarankiškai – kitoje arba keliose kitose valstybėse narėse, taikomi tos valstybės narės teisės aktai, kurie galioja jį į darbą priėmusiai administracijai.

5. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 1–4 dalyse, pagal šias nuostatas nustatytuose teisės aktuose taikomos tokios pačios sąlygos, tartum jie dirbtų pagal darbo sutartį arba savarankiškai ir gautų visas pajamas atitinkamoje valstybėje narėje.

14 straipsnis

Savanoriškas ar neprivalomas nuolatinis draudimas

1. 11–13 straipsniai netaikomi savanoriškam ar neprivalomam nuolatiniam draudimui, išskyrus tuos atvejus, kai 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų sričių atžvilgiu valstybėje narėje yra tik savanoriško draudimo sistema.

2. Jeigu, remiantis valstybės narės teisės aktais, atitinkamas asmuo turi būti apdraustas privalomuoju draudimu toje valstybėje narėje, jam negali būti taikoma savanoriško arba neprivalomo nuolatinio draudimo sistema kitoje valstybėje narėje. Visais kitais atvejais, jeigu atitinkamai sričiai taikomos kelios savanoriško arba neprivalomo nuolatinio draudimo sistemos, atitinkamas asmuo gali prisijungti tik prie pasirinktos sistemos.

3. Tačiau invalidumo, senatvės išmokų ir maitintojo netekimo išmokų atžvilgiu atitinkamas asmuo gali pasirinkti valstybės narės savanorišką ar neprivalomą nuolatinį draudimą, net jeigu jam privalomi kitos valstybės narės teisės aktai, su sąlyga, kad kažkuriuo

jo profesinės veiklos etapu dirbant pagal darbo sutartį arba savarankiškai arba dėl tokios jo veiklos jam buvo taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai, ir kad toks sutapimas aiškiai ar numanomai pripažįstamas pirmosios valstybės narės teisės aktuose.

4. Jeigu, remiantis bet kurios valstybės narės įstatymais, savanorišku arba neprivalomu nuolatinio draudimu gali būti draudžiami tik toje valstybėje narėje gyvenantys asmenys, vienodo požiūrio principas gyvenantiems kitoje valstybėje narėje remiantis 5 straipsnio b punktu taikomas tik tiems asmenims, kuriems anksčiau galiojo pirmosios valstybės narės teisės aktai jiems dirbant pagal darbo sutartį arba savarankiškai.

15 straipsnis

Europos Bendrijų pagalbinių darbuotojai

Europos Bendrijų pagalbinių darbuotojai gali pasirinkti, kad jiems būtų taikomi valstybės narės, kurioje jie pagal darbo sutartį dirba, teisės aktai arba valstybės narės, kurios teisės aktai jiems paskutiniu metu galiojo, arba valstybės narės, kurios piliečiai jie yra, teisės aktai, išskyrus nuostatas, susijusias su pašalpomis šeimai, kurių skyrimas reguliuojamas pagal tokiems darbuotojams taikomas sistemas. Ši pasirinkimo teisė, kuria galima pasinaudoti tik vieną kartą, įsigalioja nuo darbo sutarties įsigaliojimo dienos.

16 straipsnis

11–15 straipsnių nuostatų išimtys

1. Dvi ar daugiau valstybių narių, šių valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos arba šių institucijų paskirtos įstaigos bendru susitarimu gali nustatyti 11–15 straipsnių nuostatų išimtis tam tikriems asmenims ar asmenų grupėms.

2. Asmeniui, gaunančiam pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, ir gyvenančiam kitoje valstybėje narėje, gali, jo prašymu, būti netaikomi pastarosios valstybės teisės aktai, jeigu jam šie teisės aktai negalioja dėl darbo pagal darbo sutartį arba savanoriško darbo.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

**SPECIALIOS NUOSTATOS, SUSIJUSIOS SU ĮVAIRIOMIS
IŠMOKŲ RŪŠIMIS**

1 SKYRIUS

Ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokos

1 skirsnis

**Apdraustieji ir jų šeimos nariai, išskyrus pensininkus
ir jų šeimos narius**

17 straipsnis

**Gyvenimas valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga
valstybė**

Apdraustasis ir jo šeimos nariai, gyvenantys valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, toje valstybėje narėje, kurioje gyvena, gauna išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos vardu moka gyvenamosios vietos įstaiga pagal tos įstaigos taikomų teisės aktų nuostatas, tartum jie būtų apdrausti pagal minėtus teisės aktus.

18 straipsnis

**Buvimas kompetentingoje valstybėje narėje, kai
gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje — specialios
taisyklės pasienio darbuotojų šeimos nariams**

1. Jeigu 2 dalyje nenurodyta kitaip, 17 straipsnyje nurodyti apdraustasis ir jo šeimos nariai taip pat turi teisę gauti išmokas natūra būdami kompetentingoje valstybėje narėje. Išmokas natūra savo lėšomis moka kompetentinga įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus, tartum atitinkami asmenys gyventų toje valstybėje narėje.

2. Pasienio darbuotojo šeimos nariai turi teisę gauti išmokas natūra būdami kompetentingoje valstybėje narėje, jeigu pastaroji nėra nurodyta III priede. Tokiu atveju pasienio darbuotojo šeimos nariai turi teisę gauti išmokas natūra kompetentingoje valstybėje narėje 19 straipsnio 1 dalyje nustatytais sąlygomis.

19 straipsnis

Buvimas už kompetentingos valstybės narės ribų

1. Jei 2 dalyje nenumatyta kitaip, apdraustasis ir jo šeimos nariai, būnantys valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, turi teisę gauti išmokas natūra, kurios jų buvimo toje valstybėje metu tampa būtinos dėl medicininių priežasčių,

atsižvelgiant į išmokų pobūdį ir numatomą buvimo trukmę. Šias išmokas kompetentingos įstaigos vardu moka buvimo vietos įstaiga pagal jos taikomų teisės aktų nuostatas, tartum atitinkami asmenys būtų apdrausti pagal minėtus teisės aktus.

2. Administracinė komisija sudaro išmokų natūra, dėl kurių mokėjimo atitinkamam asmeniui būnant kitoje valstybėje narėje praktiniais sumetimais reikalingas išankstinis to asmens ir gydymą teikiančios įstaigos susitarimas, sąrašą.

20 straipsnis

**Išvykimas į kitą valstybę narę siekiant gauti išmokas
natūra. Leidimas gauti tinkamą gydymą už gyvenamosios
valstybės narės ribų**

1. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, apdraustasis, vykstantis į kitą valstybę narę, kad buvimo joje metu gautų išmokas natūra, turi gauti kompetentingos įstaigos leidimą.

2. Apdraustasis, dėl sveikatos būklės gavęs kompetentingos įstaigos leidimą vykti į kitą valstybę narę gydytis, gauna išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos vardu moka buvimo vietos įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus, tartum jis būtų apdraustas pagal minėtus teisės aktus. Leidimas išduodamas tuomet, kai atitinkamas gydymas yra numatytas tarp kitų išmokų tos valstybės narės, kurioje gyvena atitinkamas asmuo, teisės aktuose, ir jeigu toje šalyje toks gydymas, atsižvelgiant į jo esamą sveikatos būklę ir numanomą ligos eigą, jam negali būti suteiktas per mediciniškai pateisinamą laiką.

3. 1 ir 2 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* apdraustojo šeimos nariams.

4. Jeigu apdraustojo šeimos nariai gyvena ne toje valstybėje narėje, kurioje gyvena apdraustasis, o pirmoji valstybė narė pasirinko fiksuotais dydžiais paremtą atsiskaitymą, 2 dalyje nurodytų išmokų natūra sąnaudas dengia šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga. Tokiu atveju, remiantis šio straipsnio 1 dalies nuostatomis, šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga laikoma kompetentinga įstaiga.

21 straipsnis

Išmokos pinigais

1. Apdraustasis ir jo šeimos nariai, gyvenantys arba būnantys valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, turi teisę gauti išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos įgyvendinamų teisės aktų nuostatas. Tačiau kompetentingos

įstaigos ir gyvenamosios ar buvimo vietos įstaigos susitarimu tokias išmokas kompetentingos įstaigos lėšomis pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus gali mokėti gyvenamosios arba buvimo vietos įstaiga.

2 skirsnis

Pensininkai ir jų šeimos nariai

2. Valstybės narės, kurios teisės aktuose nustatyta, kad išmokos pinigais apskaičiuojamos remiantis baziniu pajamų arba įmokų vidurkiu, kompetentinga įstaiga tokį bazinį pajamų arba įmokų vidurkį nustato atsižvelgdama tik į patvirtintas pajamas arba bazines įmokas, kurios buvo mokamos arba taikomos laikotarpiais pagal minėtus teisės aktus.

23 straipsnis

Teisė gauti išmokas natūra pagal valstybės narės, kurioje gyvenama, teisės aktus

3. Valstybės narės, kurios teisės aktuose nustatyta, kad išmokos pinigais apskaičiuojamos remiantis pastoviomis pajamomis, kompetentinga įstaiga atsižvelgia tik į pastovias pajamas arba tam tikrais atvejais į pastovių pajamų vidurkį, gautą laikotarpiais pagal minėtus teisės aktus.

Asmuo, gaunantis pensiją ar pensijas pagal dviejų ar daugiau valstybių narių, viena iš kurių yra valstybė narė, kurioje jis gyvena, teisės aktus, ir turintis teisę gauti išmokas natūra pagal tos valstybės narės teisės aktus, kartu su savo šeimos nariais gauna tokias išmokas natūra iš gyvenamosios vietos įstaigos arba jos lėšomis, tartum jis būtų pensininkas, kuriam pensija mokama tik pagal tos valstybės narės teisės aktus.

4. 2 ir 3 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* tais atvejais, kai kompetentingos įstaigos įgyvendinamuose teisės aktuose yra nustatytas konkretus įskaitytinas laikotarpis, visiškai arba iš dalies atitinkantis laikotarpius, kuriuos asmuo įgijo pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.

24 straipsnis

Teisės gauti išmokas natūra pagal valstybės narės, kurioje gyvenama, teisės aktus neturėjimas

22 straipsnis

Pareiškėjai pensijai gauti

1. Apdraustasis, kuris pateikdamas prašymą pensijai gauti arba šio prašymo nagrinėjimo laikotarpiu praranda teisę į išmokas natūra pagal paskutinės kompetentingos valstybės narės teisės aktus, ir toliau gauna tokias išmokas pagal tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktus, su sąlyga, kad pareiškėjas pensijai gauti tenkina 2 dalyje nurodytos valstybės narės teisės aktuose numatytas draudimo sąlygas. Teisę į išmokas natūra gyvenamojoje valstybėje narėje turi ir pareiškėjo pensijai gauti šeimos nariai.

1. Jeigu asmuo, gaunantis pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, neturi teisės gauti išmokų natūra pagal tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktus, nepaisant to, jis ir jo šeimos nariai gauna šias išmokas, tartum jis turėtų teisę jas gauti pagal valstybės narės arba bent vienos iš valstybių narių, atsakingų už jo pensijas, teisės aktus, jeigu jis gyventų toje valstybėje narėje. Išmokas natūra 2 dalyje nurodytos įstaigos lėšomis moka gyvenamosios vietos įstaiga, tartum atitinkamas asmuo turėtų teisę gauti išmokas natūra pagal tos valstybės narės teisės aktus.

2. Už išmokų natūra mokėjimą yra atsakinga tos valstybės narės, kuri paskyrus pensiją taptų kompetentinga pagal 23–25 straipsnių nuostatas, įstaiga.

2. 1 dalyje nurodytais atvejais išmokų natūra išlaidas padengia įstaigos, nustatytos pagal šias taisykles:

a) jeigu pensininkas turi teisę gauti išmokas natūra pagal vienos valstybės narės teisės aktus, išlaidas padengia tos valstybės narės kompetentinga įstaiga;

b) jeigu pensininkas turi teisę gauti išmokas natūra pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus, jų išlaidas padengia tos valstybės narės, kurios teisės aktai asmeniui buvo taikomi ilgiausiai, kompetentinga įstaiga; jeigu, taikant šią taisyklę, atsakingomis už išmokų išlaidas taptų kelios įstaigos, tas išlaidas padengia įstaiga, įgyvendinanti teisės aktus, kurie pensininkui buvo taikomi paskiausiai.

25 straipsnis

Pensijos, mokėtinos pagal vienos ar daugiau valstybių narių, kurios nėra gyvenamosios valstybės narės, teisės aktus, kai teisė į išmokas natūra įgyta pastarojoje valstybėje narėje

Jeigu asmuo, gaunantis pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, gyvena toje valstybėje narėje, pagal kurios teisės aktus teisė gauti išmokas natūra nesusijusi su draudimo sąlygomis arba kurioje jis dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai, ir iš tos valstybės narės negauna jokios pensijos, jam ir jo šeimos nariams mokamų išmokų natūra išlaidas padengia vienos iš valstybių narių, atsakingų už jo pensijas, nustatytas remiantis 24 straipsnio 2 dalies nuostatomis, įstaiga tiek, kiek pensininkas ir jo šeimos nariai turėtų teisę gauti tokias išmokas, jeigu gyventų toje valstybėje narėje.

26 straipsnis

Šeimos nariai, gyvenantys ne toje valstybėje narėje, kurioje gyvena pensininkas

Pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus pensiją ar pensijas gaunančio asmens šeimos nariai, gyvenantys ne toje valstybės narės teritorijoje, kurioje gyvena pensininkas, turi teisę gauti išmokas natūra iš savo gyvenamosios vietos įstaigos pagal jos taikomus teisės aktus, tartum pensininkas turėtų teisę gauti išmokas natūra pagal valstybės narės teisės aktus. Šių išmokų išlaidas padengia kompetentinga įstaiga, atsakinga už pensininkui jo gyvenamojoje valstybėje narėje mokamų išmokų natūra išlaidas.

27 straipsnis

Pensininko arba jo šeimos narių buvimas ne toje valstybėje narėje, kurioje jie gyvena. Buvimas kompetentingoje valstybėje narėje. Leidimas gauti tinkamą gydymą už valstybės narės, kurioje gyvenama, ribų

1. 19 straipsnio nuostatos taikomos *mutatis mutandis* asmeniui, gaunančiam pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus ir turinčiam teisę gauti išmokas natūra pagal vienos iš valstybių narių, mokančių jam pensiją (-as), teisės aktus, arba jo šeimos nariams, jiems būnant ne toje valstybėje narėje, kurioje jie gyvena.

2. 18 straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis* toje dalyje nurodytiems asmenimis, jiems būnant toje valstybėje narėje, kurioje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga, atsakinga už išmokų natūra, mokamų pensininkui valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, išlaidas, jeigu minėta valstybė narė pasirinko tokią sistemą ir yra nurodyta IV priede.

3. 20 straipsnis taikomas *mutatis mutandis* pensininkui ir (arba) jo šeimos nariams, jiems būnant ne toje valstybėje narėje, kurioje jie gyvena, kad gautų jų sveikatos būklę atitinkantį gydymą.

4. Jeigu 5 dalyje nenurodyta kitaip, 1–3 dalyse nurodytų išmokų natūra išlaidas padengia kompetentinga įstaiga, atsakinga už išmokų natūra, mokamų pensininkui toje valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, išlaidas.

5. 3 dalyje nurodytų išmokų natūra išlaidas padengia pensininkų arba jo šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga, jeigu šie asmenys gyvena toje valstybėje narėje, kuri pasirinko fiksuotais dydžiais paremtą atsiskaitymą. Šiais atvejais, remiantis 3 dalies nuostatomis, laikoma, kad pensininko ar jo šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga yra kompetentinga įstaiga.

28 straipsnis

Specialios taisyklės į pensiją išėjusiems pasienio darbuotojams

1. Išėjusiam į pensiją pasienio darbuotojui ligos atveju mokamos išmokos natūra toje valstybėje narėje, kurioje jis paskiausiai dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, tiek, kiek tai susiję su tolesniu toje valstybėje narėje pradėtu gydymu. Sąvoka „tolesnis gydymas“ reiškia tolesnius ligos tyrimus, diagnozavimą ir gydymą.

2. Pensininkui, kuris per penkerius metus iki teisės gauti senatvės arba invalidumo pensiją įgijimo bent dvejus metus dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai kaip pasienio darbuotojas, mokamos išmokos natūra toje valstybėje narėje, kurioje jis dirbo kaip pasienio darbuotojas, jeigu ši valstybė narė ir valstybė narė, kurioje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga, atsakinga už pensininkui toje valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, mokamų išmokų natūra išlaidas, pasirinko tokią sistemą, ir jos abi yra nurodytos V priede.

3. 2 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis* pasienio darbuotojo šeimos nariams arba maitintojo netekusiems asmenims, jeigu 2 dalyje nurodytais laikotarpiais jie turėjo teisę gauti išmokas natūra pagal 18 straipsnio 2 dalies nuostatas, netgi jei pasienio darbuotojas mirė prieš įgydamas teisę gauti pensiją, su sąlyga, kad per pastaruosius penkerius savo gyvenimo metus jis bent dvejus metus dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai kaip pasienio darbuotojas.

4. 2 ir 3 dalių nuostatos taikomos tol, kol atitinkamam asmeniui pradeda galioti valstybės narės teisės aktai, susiję su darbu pagal darbo sutartį arba savarankišku darbu.

5. 1–3 dalyse nurodytų išmokų natūra išlaidas padengia kompetentinga įstaiga, atsakinga už pensininkui arba jo, kaip maitintojo, netekusiems asmenimis atitinkamose valstybėse narėse, kuriose jie gyvena, mokamų išmokų natūra išlaidas.

29 straipsnis

Išmokos pinigais pensininkams

1. Išmokas pinigais asmeniui, gaunančiam pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, moka tos valstybės narės, kurioje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga, atsakinga už pensininkui jo gyvenamojoje valstybėje narėje mokamų išmokų natūra išlaidas, kompetentinga įstaiga. 21 straipsnio nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

2. 1 dalies nuostatos taikomos ir pensininko šeimos nariams.

30 straipsnis

Pensininkų mokamos įmokos

1. Valstybės narės įstaiga, pagal kurios taikomus teisės aktus ji yra atsakinga už įmokų atskaitymus ligos, motinystės ir lygiavertėms tėvystės išmokoms gauti, gali reikalauti atlikti ir padengti tuos atskaitymus, apskaičiuotus pagal jos taikomus teisės aktus, tiek, kiek tų išmokų išlaidas pagal 23–26 straipsnius padengia minėtosios valstybės narės įstaiga.

2. Jeigu 25 straipsnyje nurodytais atvejais ligos, motinystės ir lygiavertėms tėvystės išmokų gavimas priklauso nuo įmokų arba panašių mokėjimų pagal valstybės narės, kurios teritorijoje atitinkamas pensininkas gyvena, teisės aktus, šios įmokos nėra mokėtinos gyvenamosios vietos pagrindu.

3 skirsnis

Bendros nuostatos

31 straipsnis

Bendrosios nuostatos

23–30 straipsnių nuostatos netaikomos pensininkui ar jo šeimos nariams, turintiems teisę gauti išmokas pagal valstybės narės teisės aktus darbu pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu. Tokiu atveju atitinkamam asmeniui, remiantis šio skyriaus nuostatomis, taikomos 17–21 straipsnių nuostatos.

32 straipsnis

Teisės gauti išmokas natūra pirmenybės nustatymas. Speciali taisyklė dėl šeimos narių teisės gauti išmokas gyvenamojoje valstybėje narėje

1. Nepriklausoma teisė gauti išmokas natūra pagal valstybės narės teisės aktų arba šio skyriaus nuostatas yra viršesnė už šeimos narių išvestinę teisę gauti išmokas. Tačiau išvestinė teisė gauti išmokas natūra yra viršesnė už nepriklausomas teises tuomet, kai nepriklausoma teisė valstybėje narėje yra tiesiogiai paremta tik tuo, kad atitinkamas asmuo gyvena toje valstybėje narėje.

2. Jeigu apdraustojo šeimos nariai gyvena valstybėje narėje, pagal kurios teisės aktus teisė gauti išmokas natūra nesusijusi su draudimo sąlygomis arba darbu pagal darbo sutartį ar savarankišku darbu, išmokos natūra mokamos tos valstybės narės, kurioje jie gyvena, kompetentingos įstaigos lėšomis, jeigu apdraustojo sutuoktinis arba asmuo, besirūpinantis apdraustojo vaikais, dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai minėtoje valstybėje narėje arba iš jos gauna pensiją darbu pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu.

33 straipsnis

Didelės išmokos natūra

1. Apdraustasis ar jo šeimos narys, turėję teisę į protezus, brangesnes medicinos paslaugas arba kitas dideles išmokas natūra, kurią buvo pripažinusi vienos valstybės narės įstaiga iki jo apdraudimo pagal kitos valstybės narės įstaigos taikomus teisės aktus, tokias išmokas gauna pirmosios įstaigos lėšomis, netgi ir tuo atveju, kai jos paskiriamos minėtą asmenį apdraudus pagal antrosios įstaigos taikomus teisės aktus.

2. Administracinė komisija parengia sąrašą išmokų, kurioms taikomos 1 dalies nuostatos.

34 straipsnis

Ilgalaikės priežiūros išmokų sutapimas

1. Jeigu ilgalaikės priežiūros išmokų pinigais, kurios turi būti laikomos ligos išmokomis ir todėl mokamos tos valstybės narės, kuri yra atsakinga už išmokas pinigais pagal 21–29 straipsnių nuostatas, gavėjas tuo pačiu metu ir pagal šio skyriaus nuostatas turi teisę reikalauti tam pačiam tikslui skirtų išmokų natūra iš gyvenamosios vietos arba buvimo įstaigos kitoje valstybėje narėje, o įstaigos pirmojoje valstybėje narėje taip pat reikalaujama kompensuoti šių išmokų natūra išlaidas pagal 35 straipsnio nuostatas, taikoma bendroji išmokų sutapimo vengimo nuostata, išdėstyta 10 straipsnyje, išskyrus tik šį apribojimą: jeigu atitinkamas asmuo kreipiasi dėl išmokos natūra skyrimo ir ją gauna, išmokos pinigais suma sumažinama tokia išmokos natūra suma, kuri yra ar gali būti reikalaujama iš pirmosios valstybės narės įstaigos išlaidoms kompensuoti.

2. Administracinė komisija parengia sąrašą išmokų pinigais ir natūra, kurioms taikomos 1 dalies nuostatos.

3. Dvi ar daugiau valstybių narių arba jų kompetentingų valdžios institucijų gali susitarti dėl kitų arba papildomų priemonių, kurios atitinkamiems asmenims negali būti mažiau palankios negu principai, išdėstyti 1 dalyje.

35 straipsnis

Atsiskaitymai tarp įstaigų

1. Išlaidos už išmokas natūra, kurias pagal šio skyriaus nuostatas teikia vienos valstybės narės įstaiga kitos valstybės narės įstaigos vardu, turi būti visiškai kompensuotos.

2. 1 dalyje nurodytos kompensuojamos sumos apskaičiuojamos ir sumokamos remiantis įgyvendinimo reglamentu nustatyta tvarka pagal patvirtintas faktines išlaidas arba fiksuoto dydžio mokėjimus, jeigu pagal valstybių narių teises ir administracines struktūras išlaidų pagal faktines išlaidas kompensuoti neįmanoma.

3. Dvi ar daugiau valstybių narių ir tų valstybių kompetentingos valdžios institucijos gali nustatyti kitus atsiskaitymo būdus arba gali atsisakyti bet kokio atsiskaitymo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

2 SKYRIUS

Išmokos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų

36 straipsnis

Teisė gauti išmokas natūra ir pinigais

1. Nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalyje nurodytų palankesnių nuostatų, 17 straipsnio, 18 straipsnio 1 dalies, 19 straipsnio 1 dalies ir 20 straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos ir išmokoms dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų.

2. Asmuo, kuris patyrė nelaimingą atsitikimą darbe arba susirgo profesine liga ir kuris gyvena arba būna valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, gauna specialias nelaimingus atsitikimus ir profesines ligas aprėpiančios sistemos išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos vardu moka gyvenamosios arba buvimo vietos įstaiga pagal savo taikomus teisės aktus, tartum jis būtų apdraustas remiantis minėtais teisės aktais.

3. 21 straipsnio nuostatos taikomos ir šiame skyriuje nurodytomis išmokoms.

37 straipsnis

Pervežimo išlaidos

1. Valstybės narės, kurios teisės aktai numato patyrusio nelaimingą atsitikimą darbe arba sergančio profesine liga asmens pervežimo į jo gyvenamąją vietą ar ligoninę išlaidų apmokėjimą, kompetentinga įstaiga padengia šias išlaidas iki atitinkamos vietos kitoje valstybėje narėje, kurioje asmuo gyvena, su sąlyga, kad ta įstaiga iš anksto leidžia pervežti asmenį, atsižvelgdama į pateisinančias priežastis. Tokio leidimo nereikalaujama pervežant pasienio darbuotoją.

2. Valstybės narės, kurios teisės aktai numato darbe nelaimingo atsitikimo metu žuvusio asmens palaikų pervežimo į laidojimo vietą išlaidas, kompetentinga įstaiga privalo pagal jos taikomus teisės aktus padengti šias išlaidas iki atitinkamos vietos kitoje valstybėje narėje, kurioje asmuo gyvena nelaimingo atsitikimo metu.

38 straipsnis

Išmokos dėl profesinės ligos, kai ja sergantis asmuo buvo susidūręs su ta pačia rizika keliose valstybėse narėse

Jeigu susirgęs profesine liga asmuo pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus dirbo darbu, galėjusį sukelti tą ligą, išmokos, dėl kurių jis arba jo, kaip maitintojo, netekę asmenys gali kreiptis, skiriamos tik pagal paskutinės iš tų valstybių teisės aktus, kurių sąlygos yra patenkinamos.

39 straipsnis

Profesinės ligos paūmėjimas

Dėl profesinės ligos pablogėjus asmens, gaudavusio ar gaunančio išmokas pagal valstybės narės teisės aktus, sveikatai, taikomos šios taisyklės:

- jeigu atitinkamas asmuo, gaudamas išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, nedirbo pagal darbo sutartį ar savarankiškai tokio darbo, kuris galėjo sukelti profesinę ligą arba ją paaštrinti, pirmosios valstybės narės kompetentinga įstaiga, atsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą, pagal jos taikomų teisės aktų nuostatas padengia išmokų išlaidas;
- jeigu atitinkamas asmuo, gaudamas išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, dirbo šį darbą, pirmosios valstybės narės kompetentinga įstaiga, neatsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą, pagal jos taikomų teisės aktų nuostatas padengia išmokų išlaidas. Antrosios valstybės narės kompetentinga įstaiga moka atitinkamam asmeniui priedą, kurio dydis turi

būti lygus skirtumui tarp sveikatai pablogėjus mokėtinis išmokos dydžio ir išmokos dydžio, kuri reikėtų mokėti iki sveikatos pablogėjimo pagal jos taikomus teisės aktus, jeigu atitinkama liga būtų nustatyta pagal tos valstybės narės teisės aktus;

- c) taisyklės dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo, nustatytos valstybės narės teisės aktuose, netaikomos asmenims, gaunantiems išmokas, kurias pagal b punkto nuostatas moka dviejų valstybių narių įstaigos.

40 straipsnis

Atsižvelgimo į tam tikrų valstybių narių teisės aktų ypatumus taisyklės

1. Jeigu valstybės narės teritorijoje, kurioje atitinkamas asmuo gyvena arba būna, nėra draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe arba profesinių ligų arba jeigu toks draudimas yra, tačiau nėra atsakingos už išmokų natūra mokėjamą įstaigos, šias išmokas moka gyvenamosios vietos arba buvimo vietos įstaiga, atsakinga už išmokas natūra ligos atveju.

2. Jeigu kompetentingoje valstybėje narėje nėra draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų, šio skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra vis tiek taikomos asmeniui, kuris turi teisę gauti šias ligos, motinystės ar lygiavertės tėvystės išmokas pagal tos valstybės narės teisės aktus, jei tas asmuo darbe patiria nelaimingą atsitikimą arba suserga profesine liga gyvendamas arba būdamas kitoje valstybėje narėje. Išlaidas padengia ta įstaiga, kuri pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus yra kompetentinga mokėti išmokas natūra.

3. Nustatant nedarbingumo laipsnį, teisę gauti išmokas ar jų dydį, valstybės narės kompetentingai įstaigai taikomos 5 straipsnio nuostatos dėl profesinių ligų ir nelaimingų atsitikimų darbe, kurie arba įvyko, arba buvo patvirtinti vėliau pagal kitos valstybės narės teisės aktus, lygiavertiškumo, su sąlyga, kad:

- a) už profesinę ligą arba nelaimingą atsitikimą darbe, kurie įvyko arba kurie buvo patvirtinti anksčiau pagal jos taikomus teisės aktus, nėra mokėtina jokia kompensacija; ir
- b) už profesinę ligą arba nelaimingą atsitikimą darbe, kurie įvyko arba kurie buvo patvirtinti vėliau pagal kitos valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos įvyko arba buvo patvirtinti nelaimingas atsitikimas darbe arba profesinė liga, nėra mokėtina jokia kompensacija.

41 straipsnis

Atsiskaitymai tarp įstaigų

1. 35 straipsnio nuostatos taikomos ir šiame skyriuje nurodytoms išmokoms; kompensuotinos sumos mokamos pagal faktines išlaidas.

2. Dvi ar daugiau valstybių narių ar jų kompetentingos valdžios institucijos gali nustatyti kitus atsiskaitymo būdus arba gali atsakyti bet kokio atsiskaitymo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

3 SKYRIUS

Išmokos mirties atveju

42 straipsnis

Teisė gauti išmokas, jeigu asmuo mirė arba turintis teisę gauti išmoką asmuo gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė

1. Jeigu apdraustasis arba jo šeimos narys miršta valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė, laikoma, kad mirtis įvyko kompetentingoje valstybėje narėje.

2. Kompetentinga įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus mirties atveju mokamas išmokas privalo skirti netgi tada, kai turintis teisę jas gauti asmuo gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė.

3. 1 ir 2 dalies nuostatos taip pat taikomos ir tuo atveju, jeigu mirtis įvyksta dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba dėl profesinės ligos.

43 straipsnis

Išmokų mokėjimas mirus pensininkui

1. Mirus pensininkui, turėjusiam teisę gauti pensiją pagal vienos valstybės narės teisės aktus arba pensijas pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus, jeigu šis pensininkas gyveno ne toje valstybėje narėje, kurios įstaiga buvo atsakinga už išmokų natūra mokėjamą pagal 24 ir 25 straipsnių nuostatas, ta įstaiga išmoką, mirties atveju mokėtiną pagal jos įgyvendinamus teisės aktus, moka savo lėšomis, tartum pensininkas savo mirties dieną būtų gyvenęs toje valstybėje narėje, kurioje įsikūrusi ta įstaiga.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis* pensininko šeimos nariams.

4 SKYRIUS

Invalidumo išmokos

44 straipsnis

Asmenys, kuriems taikomi tik A tipo teisės aktai

1. Šiame skyriuje „A tipo teisės aktai“ reiškia bet kokius teisės aktus, pagal kuriuos invalidumo išmokų dydis nepriklauso nuo draudimo ar gyvenimo laikotarpių trukmės ir kuriuos kompetentinga valstybė narė yra aiškiai nurodžiusi VI priede, o „B tipo teisės aktai“ – bet kokius kitus teisės aktus.

2. Asmuo, kuriam paeiliui ar pakaitomis buvo taikomi dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kuris įgijo draudimo arba gyvenimo laikotarpius tik pagal A tipo teisės aktus, turi teisę gauti išmokas tik iš įstaigos tos valstybės narės, kurios teisės aktai buvo taikomi tuo metu, kai asmuo, netekęs darbingumo, tapo invalidu, tam tikrais atvejais atsižvelgiant į 45 straipsnio nuostatas, ir gauna šias išmokas remiantis tais teisės aktais.

3. Asmuo, neturintis teisės gauti išmokų pagal 2 dalies nuostatas, gauna išmokas, į kurias jis tebeturi teisę pagal kitos valstybės narės teisės aktus, tam tikrais atvejais atsižvelgiant į 45 straipsnio nuostatas.

4. Jei 2 ir 3 dalyse nurodytuose teisės aktuose yra taisyklių dėl invalidumo išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo joms sutapus su kitomis pajamomis ar kitos rūšies išmokomis, kaip apibrėžta 53 straipsnio 2 dalyje, 53 straipsnio 3 dalies ir 55 straipsnio 3 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

45 straipsnis

Specialios nuostatos dėl laikotarpių sumavimo

Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išlaikymas ar atgavimas priklauso nuo įgytų draudimo arba gyvenimo laikotarpių, kompetentinga įstaiga, jei būtina, *mutatis mutandis* taiko 51 straipsnio 1 dalies nuostatas.

46 straipsnis

Asmenys, kuriems taikomi tik B tipo arba A ir B tipo teisės aktai

1. Jeigu asmeniui paeiliui arba pakaitomis buvo taikomi dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktai, iš kurių bent vienos valstybės teisės aktai nėra A tipo, jis turi teisę gauti išmokas pagal 5 skyriaus nuostatas, kurios taikomos *mutatis mutandis*, atsižvelgiant į 3 dalies nuostatas.

2. Tačiau jeigu atitinkamam asmeniui, kuriam anksčiau buvo taikomi B tipo teisės aktai, o netekus darbingumo ir tapus invalidu pradėti taikyti A tipo teisės aktai, jis gauna išmokas pagal 44 straipsnio nuostatas, su sąlyga, kad:

— jis tenkina tik tų ar kitų to paties tipo teisės aktų sąlygas, tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į 45 straipsnį, tačiau neatsižvelgiant į draudimo arba gyvenimo laikotarpius, igytus pagal B tipo teisės aktus ir,

— jis nepateikia prašymo gauti senatvės išmokas, atsižvelgiant į 50 straipsnio 1 dalies nuostatas.

3. Valstybės narės įstaigos priimtas sprendimas dėl pareiškėjo invalidumo laipsnio yra privalomas bet kurios kitos atitinkamos valstybės narės įstaigai, su sąlyga, kad VII priede pripažįstama, jog tų valstybių narių teisės aktų nuostatos dėl sąlygų, susijusių su invalidumo laipsniu, atitinka.

47 straipsnis

Invalidumo pasunkėjimas

1. Pasunkėjus invalidumui, už kurį asmuo gauna išmokas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, atsižvelgiant į invalidumo pasunkėjimą taikomos šios nuostatos:

a) išmokos mokamos pagal 5 skyriaus nuostatas, taikomas *mutatis mutandis*;

b) tačiau jeigu atitinkamam asmeniui buvo taikomi du ar daugiau A tipo teisės aktų ir nuo išmokos gavimo pradžios jam nebuvo taikomi kitos valstybės narės teisės aktai, išmoka mokama remiantis 44 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

2. Jeigu bendra išmokos ar išmokų, mokėtinų pagal 1 dalį, suma yra mažesnė už išmokos sumą, kurią atitinkamas asmuo anksčiau gaudavo atsakingos už jos mokėjimą įstaigos lėšomis, tokia įstaiga jam moka priedą, lygų šių dviejų sumų skirtumui.

3. Jei atitinkamas asmuo neturi teisės gauti išmokų kitos valstybės narės įstaigos lėšomis, išmokas moka anksčiau buvusios kompetentingos valstybės narės kompetentinga įstaiga pagal jos taikomas teisės aktus, atsižvelgiant į invalidumo pasunkėjimą ir, tam tikrais atvejais, į 45 straipsnio nuostatas.

48 straipsnis

Invalidumo išmokų pakeitimas senatvės išmokomis

1. Tam tikrais atvejais invalidumo išmokos pakeičiamos senatvės išmokomis pagal teisės akte ar teisės aktuose, kuriais remiantis jos yra mokamos, nustatytas sąlygas bei pagal 5 skyriaus nuostatas.

2. Jeigu asmuo, gaunantis invalidumo išmoką, pagal 50 straipsnį gali kreiptis dėl senatvės išmokų pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, bet kuri už invalidumo išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga pagal valstybės narės teisės aktus ir toliau tokiam asmeniui moka invalidumo išmokas, į kurias jis turi teisę pagal jos taikomus teisės aktus, tol, kol ta įstaiga galės taikyti 1 dalies nuostatas arba kol atitinkamas asmuo tenkins sąlygas, nustatytas tokių išmokų gavimui.

3. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus mokamos invalidumo išmokos pagal 44 straipsnio nuostatas pakeičiamos senatvės išmokomis, ir jeigu atitinkamas asmuo dar neįvykdė vienos ar daugiau kitų valstybių narių teisės aktuose tokių išmokų gavimui nustatytų sąlygų, invalidumo išmokas iš tos ar tų valstybių narių atitinkamas asmuo gauna nuo pakeitimo dienos.

Tos invalidumo išmokos mokamos pagal 5 skyriaus nuostatas, tartum šios nuostatos būtų taikytos tuo metu, kai dėl prarasto darbingumo asmuo tapo invalidu, kol atitinkamas asmuo patenkins atitinkamuose nacionaliniuose teisės aktuose nustatytas sąlygas senatvės išmokų gavimui, arba, jeigu toks pakeitimas nėra numatytas, tol, kol jis pagal pastarąjį teisės aktą ar teisės aktus turi teisę gauti invalidumo išmokas.

4. Pagal 44 straipsnio nuostatas mokamos invalidumo išmokos perskaičiuojamos pagal 5 skyrių, kai tik išmokų gavėjas patenkina B tipo teisės aktuose nustatytas sąlygas invalidumo išmokų gavimui arba kai tik jis pradeda gauti senatvės išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

49 straipsnis

Specialios nuostatos valstybės tarnautojams

6, 44, 46, 47 ir 48 straipsnių bei 60 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* asmenims, kuriems taikoma speciali sistema valstybės tarnautojams.

5 SKYRIUS

Senatvės ir maitintojo netekimo pensijos

50 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Visos kompetentingos įstaigos nustato teisę gauti išmoką pagal visus valstybių narių teisės aktus, kurie buvo taikomi atitinkamam asmeniui, pateikus prašymą skirti išmoką, jei tik atitinkamas asmuo aiškiai nepaprašo atidėti senatvės išmokų skyrimą pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.

2. Jeigu tam tikru metu atitinkamas asmuo netenkina arba daugiau nebetenkina sąlygų, nustatytų visuose valstybių narių teisės aktuose, kurie jam taikomi, tai įstaigos, taikančios tuos teisės aktus, kurių sąlygos buvo patenkinamos, atlikdamos skaičiavimus pagal 52 straipsnio 1 dalies a ir b punktų nuostatas, neįskaito laikotarpių, įgytų pagal tuos teisės aktus, kurių sąlygos nebuvo patenkinamos arba jau nebetenkinamos, jeigu dėl to sumažėja išmoka.

3. 2 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis*, jeigu atitinkamas asmuo aiškiai paprašė atidėti senatvės išmokų skyrimą.

4. Naujas skaičiavimas atliekamas automatiškai, jeigu arba po to, kai patenkinamos pagal kitus teisės aktus tenkintinos sąlygos arba kai asmuo paprašo atidėti senatvės išmokos skyrimą pagal 1 dalies nuostatas, jei tik dar nėra atsižvelgta į pagal kitus teisės aktus įgytus laikotarpius, kaip apibrėžta 2 ir 3 dalyse.

51 straipsnis

Specialios nuostatos dėl laikotarpių sumavimo

1. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus tam tikrų išmokų skyrimas priklauso nuo draudimo laikotarpių, įgytų tik dirbant konkretų darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai arba pagal profesiją, priklausančią specialiai sistemai, taikomai pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims, tos valstybės narės kompetentinga įstaiga atsižvelgia į pagal kitų valstybių narių teisės aktus įgytus laikotarpius, jeigu jie buvo įgyti pagal atitinkamą sistemą arba, jei tokios sistemos nėra, dirbant pagal tą pačią profesiją, arba tam tikrais atvejais dirbant tokį patį darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai.

Jeigu taip susumuoti įgyti laikotarpiai nesuteikia atitinkamam asmeniui teisės šioms specialios sistemos išmokoms gauti, šie laikotarpiai sumuojami skiriant išmokas pagal bendrąją sistemą arba, atitinkamai, jei tokios sistemos nėra, pagal darbininkams arba protinio darbo darbuotojams taikomą sistemą, su sąlyga, kad atitinkamam asmeniui buvo taikoma kuri nors viena iš šių sistemų.

2. Draudimo laikotarpiai, įgyti pagal valstybės narės specialią sistemą, sumuojami skiriant išmokas, atitinkamai, pagal kitos valstybės narės bendrąją sistemą arba, jei tokios sistemos nėra, pagal fizinio arba protinio darbo darbuotojams taikomą sistemą, su sąlyga, kad atitinkamam asmeniui taikoma kuri nors viena iš šių sistemų, net jei šie laikotarpiai jau buvo įskaičiuoti pagal pastarosios valstybės narės specialią sistemą.

3. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo to, ar atitinkamas asmuo buvo apdraustas draudiminio įvykio metu, laikoma, kad ši sąlyga buvo patenkinta, jeigu asmuo yra apdraustas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, remiantis XI priede pateiktomis procedūromis kiekvienai atitinkamai valstybei narei.

52 straipsnis

Išmokų skyrimas

1. Kompetentinga įstaiga mokėtinos išmokos apskaičiuoja:

- a) pagal jos taikomus teisės aktus, jei tik sąlygos gauti išmokoms buvo patenkintos vien pagal nacionalinius teisės aktus (nepriklausoma išmoka);
- b) apskaičiavus teorinę sumą, o vėliau – faktinę sumą (proporcingoji išmoka) taip:
  - i) teorinis išmokos dydis yra lygus išmokai, dėl kurios atitinkamas asmuo galėtų kreiptis, jeigu visi draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpiai, kurie buvo įgyti pagal kitų valstybių narių teisės aktus, būtų įgyti pagal jos taikomus teisės aktus išmokos skyrimo dieną. Jeigu pagal šiuos teisės aktus išmokos dydis nepriklauso nuo įgytų laikotarpių trukmės, toks dydis laikomas teoriniu dydžiu;
  - ii) tada kompetentinga įstaiga, remdamasi apskaičiuotu teoriniu dydžiu, nustato faktinį proporcingosios išmokos dydį, pagal santykį tarp laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal tos įstaigos taikomus teisės aktus, trukmės ir bendros laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal visų atitinkamų valstybių narių teisės aktus, trukmės.

2. Tam tikrais atvejais kompetentinga įstaiga pagal 1 dalies a ir b papunkčius apskaičiuotam dydžiui taiko visas taisykles dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo, nustatytas jos taikomuose teisės aktuose, pagal 53–55 straipsniuose numatytus apribojimus.

3. Atitinkamas asmuo turi teisę iš kiekvienos valstybės narės kompetentingos įstaigos gauti didesniąją iš pagal 1 dalies a ir b punktus apskaičiuotų išmokų.

4. Jeigu pagal 1 dalies a punkto nuostatas vienoje valstybėje narėje apskaičiuota nepriklausoma išmoka visada yra lygi pagal 1 dalies b punktą apskaičiuotai proporcingajai išmokai arba yra už ją didesnė, kompetentinga įstaiga įgyvendinimo reglamente numatytais sąlygomis gali netaikyti apskaičiuoto proporcingosios išmokos dydžio. Tokios situacijos yra nurodytos VIII priede.

53 straipsnis

Išmokų sutapimo vengimo taisyklės

1. Bet koks invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo išmokų, apskaičiuotų ar mokamų pagal to paties asmens įgytus draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpius, sutapimas laikomas tos pačios rūšies išmokų sutapimu.

2. Išmokų, kurios, kaip apibrėžta 1 dalyje, negali būti laikomos tos pačios rūšies, sutapimas, laikomas skirtingų rūšių išmokų sutapimu.

3. Valstybės narės teisės aktais nustatytoje taisyklėse, skirtose išvengti invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo išmokos sutapimo su tos pačios arba kitos rūšies išmoka ar kitomis pajamomis, taikomos šios nuostatos:

- a) kompetentinga įstaiga kitoje valstybėje narėje įgytas išmokas arba pajamas įskaito tik tuo atveju, jeigu įskaityti užsienyje įgytas išmokas arba pajamas numatyta jos taikomuose teisės aktuose;
- b) kompetentinga įstaiga pagal įgyvendinimo reglamente nustatytas sąlygas ir procedūras įskaito kitos valstybės narės mokėtinų išmokų dydžius neatskaitčius mokesčių, socialinio draudimo įmokų ir kitų individualių mokesčių ir atskaitymų, jei tik jos taikomuose teisės aktuose nėra numatytos sutapimo po tokių atskaitymų vengimo taisyklės, pagal įgyvendinimo reglamente nustatytas sąlygas ir tvarką;

c) kompetentinga įstaiga neįskaito išmokų, įgytų pagal kitos valstybės narės teisės aktus savanoriško arba neprivalomo nuolatino draudimo pagrindu, dydį;

55 straipsnis

d) jeigu viena valstybė narė sutapimo vengimo taisyklės taiko todėl, kad atitinkamas asmuo gauna tos pačios rūšies arba skirtingų rūšių išmokas pagal kitų valstybių narių teisės aktus arba pajamas, gautas kitose valstybėse narėse, mokėtina išmoka gali būti sumažinta tik tokių išmokų arba tokių pajamų dydžiu.

54 straipsnis

Tos pačios rūšies išmokų sutapimas

1. Jeigu pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus mokėtinos tos pačios rūšies išmokos sutampa, valstybės narės teisės aktuose nustatytos sutapimo vengimo taisyklės proporcingajai išmokai netaikomos.

2. Sutapimo vengimo taisyklės nepriklausomai išmokai taikomos tik tuomet, jeigu atitinkama išmoka yra:

a) išmoka, kurios dydis nepriklauso nuo draudimo arba gyvenimo laikotarpių trukmės,

arba

b) išmoka, kurios dydis nustatomas remiantis įskaitytu laikotarpiu, laikomu įgytu nuo draudiminio įvykio dienos iki vėlesnės dienos, ir kuri sutampa su:

i) tos pačios rūšies išmoka, išskyrus atvejus, kai dvi ar daugiau valstybių narių sudarė susitarimą, kad būtų išvengta to paties įskaitytino laikotarpio įskaitymo daugiau negu vieną kartą, arba

ii) išmoka, nurodyta a punkte.

a ir b punktuose nurodytos išmokos ir susitarimai, išvardyti IX priede.

Skirtingų rūšių išmokų sutapimas

1. Jeigu norint gauti skirtingų rūšių išmokas arba kitas pajamas reikia taikyti sutapimo vengimo taisyklės, numatytas atitinkamų valstybių narių teisės aktuose dėl:

a) dviejų ar daugiau nepriklausomų išmokų, kompetentingos įstaigos įskaitytas išmokos, išmokų arba kitų pajamų sumas dalija iš išmokų, kurioms taikytinos minėtos taisyklės, skaičiaus;

tačiau, laikantis įgyvendinimo reglamente nustatytų sąlygų ir procedūrų, taikant šį punktą negali būti panaikinamas atitinkamo asmens pensininko statusas, galiojantis pagal kitų šios antraštinės dalies skyrių nuostatas;

b) vienos ar daugiau proporcingųjų išmokų, kompetentingos įstaigos įskaito išmoką ar išmokas arba kitas pajamas bei visus veiksnius, kuriems numatyta taikyti sutapimo vengimo taisyklės, kaip draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpių, nustatytų 52 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje nurodytam skaičiavimui, santykį;

c) vienos ar daugiau nepriklausomų išmokų ir vienos ar daugiau proporcingųjų išmokų, kompetentingos įstaigos taiko *mutatis mutandis* a punktą dėl nepriklausomų išmokų ir b punktą dėl proporcingųjų išmokų.

2. Kompetentinga įstaiga neatlieka nepriklausomoms išmokoms nustatyto padalijimo, jeigu jos taikomuose teisės aktuose numatyta įskaityti kitos rūšies išmokas ir (arba) kitas pajamas bei visus kitus veiksnius, dalį jų sumos skaičiuojant kaip 52 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje nurodytą draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpių santykį.

3. 1 ir 2 dalys taikomos *mutatis mutandis*, jeigu vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktuose numatyta, kad teisė į išmoką negali būti įgyjama tuo atveju, jeigu atitinkamas asmuo gauna kitos rūšies išmoką, mokėtiną pagal kitos valstybės narės teisės aktus, arba kitas pajamas.

56 straipsnis

Papildomos išmokų skaičiavimo nuostatos

1. Apskaičiuojant 52 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus teorinį ir proporcingą dydžius, taikomos šios taisyklės:

- a) jeigu bendra draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal visų atitinkamų valstybių narių teisės aktus, trukmė yra ilgesnė negu pagal vienos iš šių valstybių narių teisės aktus nustatytas maksimalus laikotarpis visai išmokai gauti, tos valstybės narės kompetentinga įstaiga vietoj bendros įgytų laikotarpių trukmės įskaito šį maksimalų laikotarpį; šis skaičiavimo metodas neįpareigoja tos įstaigos padengti išmokos išlaidų, didesnių negu visa išmoka, numatyta pagal jos taikomus teisės aktus. Ši nuostata netaikoma išmokoms, kurių dydis nepriklauso nuo draudimo trukmės;
- b) sutampančių laikotarpių įskaitymo tvarka yra nustatyta įgyvendinimo reglamente;
- c) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokos apskaičiuojamos remiantis pajamomis, įmokomis, bazinėmis įmokomis, priedais, darbo užmokesčiu, kitomis sumomis arba daugiau negu vienu iš jų (vidutiniais, proporcingais, fiksuotais ar įskaitytais dydžiais), kompetentinga įstaiga:
  - i) išmokų skaičiavimo pagrindą nustato remdamasi tik pagal jos taikomus teisės aktus įgytais laikotarpiais;
  - ii) išmokų sumą, kuri turi būti apskaičiuojama remiantis draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpiais, įgytais pagal kitų valstybių narių teisės aktus, nustato remdamasi tais pačiais veiksniais, pagal kuriuos buvo nustatyti arba įskaityti pagal jos taikomus teisės aktus įgyti draudimo laikotarpiai;

pagal XI priede atitinkamai valstybei narei nustatytas procedūras.

2. Jeigu valstybės narės teisės aktai nustato pakartotinių veiksmų įskaitymą apskaičiuojant išmokas, atitinkamai, tos valstybės narės kompetentinga įstaiga, pagal 1 dalies nuostatas šiuos veiksmus turi įskaityti draudimo arba gyvenimo laikotarpiams, įgytiems pagal kitų valstybių narių teisės aktus.

57 straipsnis

Trumpesni nei vienerių metų draudimo laikotarpiai

1. Nepaisant 52 straipsnio 1 dalies b punkto, valstybės narės įstaiga neprivalo skirti išmokų už laikotarpius, kurie buvo įgyti pagal jos taikomus teisės aktus, kurie yra įskaitomi įvykus draudimui įvykiui, jeigu:

- minėtų laikotarpių trukmė yra trumpesnė nei vieneri metai;
- ir
- įskaitant tik šiuos laikotarpius, pagal tų teisės aktų nuostatas neįgyjama jokia teisė išmokai gauti.

Šiame straipsnyje „laikotarpiai“ – visi draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpiai, kuriuos įgijus mokama atitinkama išmoka arba ji tiesiogiai padidėja.

2. Kiekvienos atitinkamos valstybės narės kompetentinga įstaiga įskaito 1 dalyje nurodytus laikotarpius, taikydama 52 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio nuostatas.

3. Jeigu taikant 1 dalies nuostatas atitinkamų valstybių narių visos įstaigos būtų atleistos nuo jų prievolės mokėti išmokas, išmokos turėtų būti skiriamos tik pagal paskutinės iš minėtų valstybių teisės aktus, kurių sąlygos patenkintos, tartum visi įgyti ir pagal 6 straipsnį ir 51 straipsnio 1 ir 2 dalis įskaityti draudimo ir gyvenimo laikotarpiai būtų įgyti pagal tos valstybės narės teisės aktus.

58 straipsnis

Priedo skyrimas

1. Išmokų gavėjui, kuriam taikomas šis skyrius, valstybėje narėje, kurioje jis gyvena ir pagal kurios teisės aktus jam mokama išmoka, negali būti paskirta mažesnė nei minimali išmoka, nustatyta pagal tuos teisės aktus už draudimo arba gyvenimo laikotarpį, lygų visiems laikotarpiams, įskaitomiems mokant pagal šį skyrių.

2. Tos valstybės narės kompetentinga įstaiga gavėjo gyvenimo jos teritorijoje laikotarpiu moka priedą, lygų pagal šį skyrių mokamų išmokų bendro dydžio ir minimalios išmokos dydžio skirtumui.

59 straipsnis

Pakartotinis išmokų perskaičiavimas ir įvertinimas

1. Jeigu, pagal valstybės narės teisės aktus pasikeitus išmokų nustatymo metodui arba jų skaičiavimo taisyklėms arba iš esmės pakitus asmens padėčiai, dėl kurios pagal tuos teisės aktus turi būti patikslintas išmokos dydis, išmokos turi būti perskaičiuojamos pagal 52 straipsnio nuostatas.

2. Kita vertus, išaugus pragyvenimo išlaidoms arba pakitus pajamoms ar dėl kitų priežasčių, atitinkamos valstybės narės mokamos išmokos keičiamos tam tikru procentine dalimi arba fiksuotu dydžiu; toks procentinis arba fiksuotas dydis tiesiogiai taikomi išmokoms, nustatytiems remiantis 52 straipsniu, jų neperskaičiuojant.

60 straipsnis

Specialios nuostatos valstybės tarnautojams

1. 6, 50 straipsnių, 51 straipsnio 3 dalies ir 52–59 straipsnių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* asmenims, kuriems taikoma speciali sistema valstybės tarnautojams.

2. Tačiau jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, panaikinimas, išlaikymas ar atgavimas pagal specialią sistemą valstybės tarnautojams priklauso nuo sąlygos, kad visi draudimo laikotarpiai būtų įgyti pagal vieną ar kelias specialias sistemas valstybės tarnautojams toje valstybėje narėje arba pagal tos valstybės narės teisės aktus būtų laikomi lygiaverčiais tokiems laikotarpiams, tos valstybės kompetentinga įstaiga įskaito tik tuos laikotarpius, kurie gali būti pripažinti pagal jos taikomus teisės aktus.

Jeigu taip susumuoti įgyti laikotarpiai nesuteikia atitinkamam asmeniui teisės šioms išmokoms gauti, šie laikotarpiai sumuojami skiriant išmokas pagal bendrąją sistemą arba, atitinkamai, jei tokios sistemos nėra, pagal fizinio arba protinio darbo darbuotojams taikomą sistemą.

3. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokos pagal specialią sistemą valstybės tarnautojams skaičiuojamos remiantis paskutiniu atlyginimu arba atlyginimais, gautais per atskaitinį laikotarpį, tos valstybės kompetentinga įstaiga, skaičiuodama išmoką, įskaito tik tuos tinkamai perskaičiuotus atlyginimus, kurie buvo gauti už laikotarpį arba laikotarpius, kai atitinkamam asmeniui buvo taikomi šie teisės aktai.

6 SKYRIUS

Bedarbio išmokos

61 straipsnis

Specialios taisyklės dėl draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpių sumavimo

V alstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas, atgavimas ar trukmė priklauso nuo įgytų draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpių, kompetentinga įstaiga įskaito reikiamo dydžio draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal jos taikomus teisės aktus.

Tačiau jeigu pagal taikomus teisės aktus teisė gauti išmokas priklauso nuo draudimo laikotarpių įgijimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpių, įgyti pagal kitos valstybės narės teisės aktus, neįskaitomi, išskyrus atvejus, kai šie laikotarpiai laikomi draudimo laikotarpiais, jeigu jie įgyti pagal taikomus teisės aktus.

2. Išskyrus 65 straipsnio 5 dalies a punkte nurodytus atvejus, šio straipsnio 1 dalies nuostatų taikymas, remiantis teisės aktu, pagal kurio prašoma skirti išmokas, nuostatomis, priklauso nuo atitinkamo asmens vėliausiai įgytų:

- draudimo laikotarpių, jeigu pagal tuos teisės aktus reikalaujami draudimo laikotarpiai,
- darbo pagal darbo sutartį laikotarpių, jeigu pagal tuos teisės aktus reikalaujami darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai, arba
- savarankiško darbo laikotarpių, jeigu pagal tuos teisės aktus reikalaujami savarankiško darbo laikotarpiai.

62 straipsnis

Išmokų apskaičiavimas

1. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus išmokos apskaičiuojamos remiantis ankstesnio darbo užmokesčio arba profesinės veiklos pajamų dydžiu, kompetentinga įstaiga įskaito tik tą darbo užmokestį arba profesinės veiklos pajamas, kurias atitinkamas asmuo pagal minėtus teisės aktus gavo už savo paskutinį darbą pagal darbo sutartį arba savarankišką darbą.

2. 1 dalies nuostatos taip pat taikomos, jeigu kompetentingos įstaigos įgyvendinamuose teisės aktuose numatytas konkretus įskaitytinas darbo užmokesčio nustatymo laikotarpis, kuriuo remiantis apskaičiuojamos išmokos, ir jeigu visą šį laikotarpį arba jo dalį atitinkamam asmeniui buvo taikomi kitos valstybės narės teisės aktai.

3. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, tiek, kiek tai susiję su pasienio darbuotojais, kuriems taikomos 65 straipsnio 5 dalies a punkto nuostatos, gyvenamosios vietos įstaiga įskaityto darbo užmokesčių arba profesinės veiklos pajamas, kuriuos atitinkamas asmuo gavo toje valstybėje narėje, kurios teisės aktai jam buvo taikomi dirbant paskutinį darbą pagal darbo sutartį arba savarankišką darbą, remdamasi įgyvendinimo reglamentu.

63 straipsnis

Specialios nuostatos dėl gyvenamosios vietos taisyklių atsisakymo

Šiame skyriuje 7 straipsnis taikomas tik atvejais, nurodytais 64 ir 65 straipsniuose ir pagal juose nustatytus apribojimus.

64 straipsnis

Bedarbiai, vykstantys į kitą valstybę narę

1. Visiškas bedarbis, kuris vykdo kompetentingos valstybės narės teisės aktų sąlygas dėl teisės gauti išmokas ir kuris vyksta į kitą valstybę narę ieškoti darbo, išsaugo savo teisę gauti bedarbio išmokas pinigais pagal šias sąlygas ir apribojimus:

- prieš išvykdamas, bedarbis turi būti įsiregistravęs kaip darbo ieškantis asmuo ir būti kompetentingos valstybės įdarbinimo tarnybų žinioje mažiausiai keturias savaites po to, kai tapo bedarbiu. Tačiau kompetentingos tarnybos ar įstaigos gali leisti jam išvykti iki to laikotarpio pabaigos;
- bedarbis turi įsiregistruoti valstybės narės, į kurią atvyksta, įdarbinimo tarnybose kaip darbo ieškantis asmuo, jam turi būti taikoma ten galiojanti kontrolės tvarka ir jis turi tenkinti pagal tos valstybės narės teisės aktus nustatytas sąlygas. Ši sąlyga laikoma patenkinta per laikotarpį iki registracijos, jeigu atitinkamas asmuo įsiregistravo per septynias dienas nuo tos dienos, nuo kurios jo nebėra valstybės, iš kurios išvyko, įdarbinimo tarnybų žinioje. Tam tikrais atvejais kompetentingos tarnybos ar įstaigos šį laikotarpį gali pratęsti;

- teisė į išmokas galioja tris mėnesius nuo tos dienos, nuo kurios bedarbis nustoja buvęs valstybės narės, iš kurios išvyko, įdarbinimo tarnybų žinioje, su sąlyga, kad bendras išmokų mokėjimo laikotarpis neviršytų išmokų, į kurias jis turėjo teisę pagal tos valstybės narės teisės aktus, bendro mokėjimo laikotarpio; kompetentingos tarnybos arba įstaigos šį trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti iki ne daugiau kaip šešių mėnesių;
- išmokas savo lėšomis moka kompetentinga įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus.

2. Jeigu atitinkamas asmuo sugrįžta į kompetentingą valstybę narę baigiantis tam laikotarpiui, už kurį jis turi teisę gauti išmokas pagal 1 dalies c punkto nuostatas, arba iki jo pabaigos, jis ir toliau išsaugo teisę gauti išmokas pagal tos valstybės narės teisės aktus. Jis praranda visas teises gauti išmokas pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, jeigu negrįžta baigiantis minėtam laikotarpiui arba iki jo pabaigos, išskyrus atvejus, kai tų teisės aktų nuostatos yra palankesnės. Išimtiniais atvejais kompetentingos tarnybos arba įstaigos gali leisti atitinkamam asmeniui grįžti vėliau neprarandant teisės gauti išmokas.

3. Jeigu kompetentingos valstybės narės teisės aktų nuostatos nėra palankesnės, ilgiausias bendras laikotarpis tarp dviejų darbo pagal darbo sutartį laikotarpių, kuriuo yra išsaugoma teisė gauti išmokas pagal 1 dalies nuostatas, yra trys mėnesiai; kompetentingos tarnybos arba įstaigos gali pratęsti šį laikotarpį iki ne daugiau kaip šešių mėnesių.

4. Informacijos mainų, bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos tarp kompetentingos valstybės narės ir valstybės narės, į kurią asmuo vyksta ieškoti darbo, įstaigų ir tarnybų priemonės nustatomos įgyvendinimo reglamente.

65 straipsnis

Bedarbiai, kurie gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė

1. Asmuo, kuris iš dalies arba atsitiktinai tapo bedarbiu ir dirbdamas paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, turi likti savo darbdavio arba kompetentingos valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje. Išmokas jis gauna pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktų nuostatas, tartum jis gyventų toje valstybėje narėje. Šias išmokas moka kompetentingos valstybės narės įstaiga.

2. Visiškas bedarbis, kuris, dirbdamas paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai, gyveno valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, ir kuris ir toliau gyvena toje valstybėje narėje arba grįžta į ją, turi būti gyvenamosios valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje. Nepažeidžiant 64 straipsnio nuostatų, visišką bedarbių papildomai gali būti valstybės narės, kurioje jis dirbo paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai, įdarbinimo tarnybų žinioje.

Bedarbis, išskyrus pasienio darbuotoją, kuris negrįžta į savo gyvenamąją valstybę narę, turi būti valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutiniu metu, įdarbinimo tarnybų žinioje.

3. 2 dalies pirmame sakinyje nurodytas bedarbis turi įsiregistruoti valstybės narės, kurioje jis gyvena, kompetentingose įdarbinimo tarnybose kaip darbo ieškantis asmuo, jam turi būti taikoma ten galiojanti kontrolės tvarka ir jis turi vykdyti pagal tos valstybės narės teisės aktus nustatytas sąlygas. Jeigu jis nusprendžia įsiregistruoti ir kaip darbo ieškantis asmuo toje valstybėje narėje, kurioje dirbo paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai, jis privalo vykdyti toje valstybėje nustatytas prievolės.

4. 2 dalies antro sakinio ir 3 dalies antro sakinio bei gyvenamosios valstybės narės ir valstybės narės, kurioje bedarbis dirbo paskiausią darbą, įstaigų ir tarnybų informacijos mainų, bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos priemonių įgyvendinimas numatomas įgyvendinimo reglamente.

5. a) 2 dalies pirmame ir antrame sakiniuose nurodytas bedarbis išmokas gauna pagal gyvenamosios valstybės narės teisės aktus, tartum tie teisės aktai būtų jam galioję paskiausio darbo pagal darbo sutartį arba paskiausio savarankiško darbo metu. Šias išmokas moka gyvenamosios vietos įstaiga.

b) Tačiau darbuotojas, išskyrus pasienio darbuotoją, kuriam išmokos buvo skiriamos tos valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutiniu metu, kompetentingos įstaigos lėšomis, grįžęs į gyvenamąją valstybę narę, pirmiausiai išmokas gauna pagal 64 straipsnio nuostatas. Išmokų mokėjimas pagal a punkto nuostatas sustabdomas tam laikotarpiui, už kurį jis gali gauti išmokas pagal teisės aktus, kurie jam buvo taikomi paskutiniu metu.

6. Išmokas pagal 5 dalies nuostatas ir toliau savo lėšomis moka gyvenamosios vietos įstaiga. Tačiau, kaip numatyta 7 dalyje, tos valstybės narės, kurios teisės aktai bedarbiui buvo taikomi paskutiniu metu, kompetentinga įstaiga pirmuosius tris mėnesius kompensuoja gyvenamosios vietos įstaigai visą jos mokamų išmokų sumą. Kompensacijos dydis šiuo laikotarpiu negali būti didesnis negu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus mokėtina bedarbio pašalpa. 5 dalies b punkte nurodytu atveju laikotarpis, kuriuo išmokos mokamos pagal 64 straipsnio nuostatas, atimamas iš šios dalies antrame sakinyje nurodyto laikotarpio. Kompensavimo tvarka nustatoma įgyvendinimo reglamente.

7. Tačiau kai atitinkamas asmuo per ankstesnius 24 mėnesius įgijo ne trumpesnius kaip 12 mėnesių darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpius toje valstybėje narėje, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutiniu metu, kai tokie laikotarpiai suteikia teisę į bedarbio išmokas, 6 dalyje nurodytas kompensavimo laikotarpis pratęsiamas iki penkių mėnesių.

8. Remiantis 6 ir 7 dalimis, dvi ar daugiau valstybių narių ar tų valstybių kompetentingos valdžios institucijos gali numatyti kitus kompensavimo būdus arba atsisakyti bet kokio kompensavimo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

7 SKYRIUS

Priešpensinės išmokos

66 straipsnis

Išmokos

Jeigu pagal taikomus teisės aktus teisė į priešpensines išmokas priklauso nuo draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpių įgijimo, 6 straipsnio nuostatos netaikomos.

8 SKYRIUS

Išmokos šeimai

67 straipsnis

Šeimos nariai, gyvenantys kitoje valstybėje narėje

Asmuo turi teisę gauti išmokas šeimai pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, taip pat ir už savo šeimos narius, gyvenančius kitoje valstybėje narėje, tartum jie gyventų pirmojoje valstybėje narėje. Tačiau pensininkas turi teisę gauti išmokos šeimai pagal valstybės narės, atsakingos už jo pensijos mokėjimą, teisės aktus.

68 straipsnis

Pirmenybinės taisyklės, kai išmokos sutampa

1. Jeigu išmokos tuo pačiu laikotarpiu ir tiems patiems šeimos nariams priklauso pagal daugiau kaip vienos valstybės narės teisės aktus, taikomos šios pirmenybinės taisyklės:

- a) jeigu daugiau nei viena valstybė narė išmokas privalo mokėti skirtingu pagrindu, išmokos skiriamos tokia prioritetine tvarka: pirma – teisės į išmokas, įgytos darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu, antra – teisės į išmokas, įgytos pensijos mokėjimo pagrindu, ir trečia – teisės, įgytos gyvenamosios vietos pagrindu;
- b) jeigu daugiau nei viena valstybė narė išmokas privalo mokėti tuo pačiu pagrindu, prioritentinė tvarka nustatoma remiantis šiais papildomais kriterijais:
  - i) jeigu teisės į išmokas įgytos darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu: vaikų gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad toks darbas ten yra, ir papildomai, tam tikrais atvejais, didžiausia vienas kitam prieštaraujanti teisės aktais numatytų išmokų suma. Pastaruoju atveju išmokų išlaidomis dalijamasi pagal kriterijus, nustatytus įgyvendinimo reglamente;
  - ii) jeigu teisės į išmokas įgytos pensijos mokėjimo pagrindu: vaikų gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad pensija mokama pagal tos valstybės teisės aktus, ir papildomai, tam tikrais atvejais – ilgiausias draudimo arba gyvenimo laikotarpis, įgytas pagal vienas kitam prieštaraujanti teisės aktus;
  - iii) jeigu teisės į išmokas įgytos gyvenamosios vietos pagrindu: vaikų gyvenamoji vieta.

2. Jeigu teisės į išmokas sutampa, išmokos šeimai mokamos pagal tuos teisės aktus, kurie buvo pripažinti prioritetinais pagal 1 dalies nuostatas. Pagal kitą, pirmajam prieštaraujantį, teisės aktą arba aktus priklausančių išmokų šeimai mokėjimas sustabdomas mokant tik pirmajame teisės akte numatyto dydžio išmoką, o už ją viršijančią sumą priteikus mokamas diferencinis priedas. Tačiau už vaikus, kurie, kai teisės į atitinkamą išmoką yra įgytos tik gyvenamosios vietos pagrindu, gyvena kitoje valstybėje narėje, toks diferencinis priedas neturi būti mokamas.

3. Jeigu pagal 67 straipsnio nuostatas prašymas gauti išmoką šeimai pateikiamas valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikomi, kompetentingai įstaigai, o ne pagal pirmenybinę teisę remiantis šio straipsnio 1 ir 2 dalimis:

- a) ta įstaiga nedelsdama perduoda prašymą valstybės narės, kurios įstatymai galioja pagal prioritetines taisykles, kompetentingai įstaigai, praneša apie tai atitinkamam asmeniui ir, nepažeisdama įgyvendinimo reglamento nuostatų dėl laikino išmokų skyrimo, priteikus moka 2 dalyje nurodytą diferencinį priedą;
- b) valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi pagal prioritetines taisykles, kompetentinga įstaiga nagrinėja šį prašymą, tartum jis būtų pateiktas tiesiogiai jai, o šio prašymo pateikimo pirmajai įstaigai data laikoma jo pateikimo prioritetinei įstaigai data.

69 straipsnis

Papildomos nuostatos

1. Jeigu pagal teisės aktus, nustatytus remiantis 67 ir 68 straipsniais, našlaičių teisė į papildomas arba specialias išmokas šeimai neįgyjama, tokios išmokos mokamos kaip nustatyta ir kartu su kitomis išmokomis šeimai, teisė į kurias buvo įgyta pagal pirmiau minėtus teisės aktus, remiantis tos valstybės narės, kurios teisės aktai mirusiam darbuotojui buvo taikomi ilgiausiai, teisės aktais, tiek, kiek ta teisė buvo įgyta pagal tuos teisės aktus. Jeigu pagal tuos teisės aktus teisė į išmokas neįgyta, svarstomos sąlygos įgyti ją pagal kitų valstybių narių teisės aktus, o išmokos mokamos draudimo arba gyvenimo laikotarpių, įgytų pagal tų valstybių narių teisės aktus, trukmės mažėjimo tvarka.

2. Išmokos, mokamos kaip pensijos arba jų priedai, mokamos ir skaičiuojamas pagal 5 skyriaus nuostatas.

9 SKYRIUS

Specialios neįmokinės išmokos pinigais

70 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Šis straipsnis taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, mokamoms pagal teisės aktus, kurie dėl jų taikymo srities, tikslų ir (arba) teisių įgijimo sąlygų turi ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų socialinės apsaugos, ir socialinės paramos teisės aktų savybių.

2. Šiame skyriuje „specialios neįmokinės išmokos pinigais“ – išmokos, kurios:

a) yra skirtos teikti:

72 straipsnis

i) papildomą, pakaitinį arba pagalbinį draudimą nuo rizikos, kurią apima 3 straipsnio 1 dalyje nurodytoms socialinės apsaugos sritys, ir garantuoja atitinkamiems asmenims minimalias pragyvenimo pajamas atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės ekonominę ir socialinę padėtį;

arba

ii) tik specialią apsaugą neįgaliesiems, glaudžiai susijusių su minėto asmens socialine aplinka atitinkamoje valstybėje narėje,

ir

b) finansuojamos tik iš privalomųjų mokesčių, skirtų padengti bendrąsias viešąsias išlaidas, o išmokų skyrimo ir skaičiavimo sąlygos nepriklauso nuo išmokos gavėjo įmokų. Tačiau išmokos, skiriamos kaip įmokinės išmokos priedas, vien dėl šios priežasties nelaikomos įmokinėmis,

ir

c) yra išvardytos X priede.

3. Šios antraštinės dalies 7 straipsnis ir kiti skyriai netaikomi išmokoms, nurodytoms šio straipsnio 2 dalyje.

4. 2 dalyje nurodytos išmokos mokamos tik toje valstybėje narėje, kurioje atitinkami asmenys gyvena, pagal jos teisės aktus. Tokias išmokas savo lėšomis moka gyvenamosios vietos įstaiga.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

ADMINISTRACINĖ KOMISIJA IR PATARIAMASIS KOMITETAS

71 straipsnis

Administracinės komisijos sudėtis ir darbo metodai

1. Prie Europos Bendrijų Komisijos įsteigtą Socialinių apsaugos sistemų koordinavimo administracinę komisiją (toliau – Administracinė komisija) sudaro po vieną Vyriausybės atstovą iš kiekvienos valstybės narės; jei būtina, jai padeda ekspertai patarėjai. Europos Bendrijų Komisijos atstovas dalyvauja Administracinės komisijos posėdžiuose patarėjo teisėmis.

2. Administracinės komisijos taisyklės parengiamos bendru jos narių sutarimu.

Sprendimai dėl 72 straipsnio a dalyje nurodytų klausimų aiškinimo priimami pagal Sutartyje nustatytas balsavimo taisykles ir atitinkamai skelbiami.

3. Sekretoriavimo paslaugas Administracinei komisijai teikia Europos Bendrijų Komisija.

Administracinės komisijos uždaviniai

Administracinė komisija vykdo šias pareigas:

a) nagrinėja visus administravimo ir aiškinimo klausimus, kylančius iš šio ir įgyvendinimo reglamentų nuostatų, arba iš pagal juos sudarytų sutarčių ar susitarimų, nepažeidžiant valdžios institucijų, įstaigų ir atitinkamų asmenų teisių naudotis teismais ir procedūromis, nustatytais valstybių narių teisės aktais, šiuo reglamentu arba Steigimo sutartimi;

b) lengvina vienodą Bendrijos teisės taikymą, ypač skatindama keitimąsi patirtimi ir geriausia administracine praktika;

c) vysto ir plėtoja valstybių narių ir jų įstaigų bendradarbiavimą socialinės apsaugos srityje, *inter alia* siekiant atsižvelgti į konkrečius klausimus, susijusius su tam tikromis asmenų kategorijomis; lengvina tarpvalstybinį bendradarbiavimą socialinės apsaugos sistemų koordinavimo srityje;

d) kiek galėdama skatina naujų technologijų naudojimą, siekdama palengvinti laisvą asmenų judėjimą, ypač modernizuojant informacijos mainų procedūras ir pritaikant informacijos srautus, kuriais keičiasi įstaigos, elektroniniams mainams, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo raidą kiekvienoje valstybėje narėje; Administracinė komisija priima bendrąsias taisykles dėl duomenų tvarkymo paslaugų struktūros, ypač dėl apsaugos ir standartų naudojimo, bei nustato nuostatas dėl tų paslaugų bendros dalies teikimo;

e) imasi bet kurių kitų pareigų, priklausančių jos kompetencijai pagal šio ir įgyvendinimo reglamentų nuostatas arba bet kurią pagal juos sudarytą sutartį ar susitarimą;

f) teikia Europos Bendrijų Komisijai pasiūlymus dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, siekiant pagerinti ir modernizuoti Bendrijos *acquis* rengiant paskesnius reglamentus arba kitomis Sutartyje numatytais priemonėmis.

g) nustato veiksnius, į kuriuos reikėtų atsižvelgti sudarant išlaidų, kurias patirs valstybių narių įstaigos pagal šio reglamento nuostatas, ataskaitas ir suderina metines ataskaitas tarp minėtų įstaigų remiantis 74 straipsnyje nurodytos Audito valdybos ataskaita.

73 straipsnis

Techninė duomenų tvarkymo komisija

1. Techninė duomenų tvarkymo komisija (toliau – Techninė komisija) steigiama prie Administracinės komisijos. Techninė komisija siūlo Administracinei komisijai bendrąsias duomenų tvarkymo paslaugų teikimo struktūros taisykles, ypač dėl apsaugos ir standartų naudojimo; ji teikia ataskaitas ir pagrįstą nuomonę Administracinei komisijai prieš šiai priimant sprendimus remiantis 72 straipsnio d dalimi. Techninės komisijos sudėtį ir darbo metodus nustato Administracinė komisija.

2. Šiuo tikslu Techninė komisija:

- a) surenka atitinkamus techninius dokumentus ir atlieka tyrimus bei kitą darbą, reikalingą užduotims įvykdyti;
- b) teikia Administracinei komisijai 1 dalyje nurodytas ataskaitas ir pagrįstas nuomones;
- c) atlieka visas kitas užduotis ir tyrimus Administracinės komisijos nurodytais klausimais;
- d) užtikrina Bendrijos bandomųjų projektų valdymą, o Bendrijos vardu – operacinių sistemų valdymą, naudojantis duomenų tvarkymo paslaugomis.

74 straipsnis

Audito valdyba

1. Audito valdyba steigiama prie Administracinės komisijos. Audito valdybos sudėtį ir darbo metodus nustato Administracinė komisija.

Audito valdyba:

- a) tikrina valstybių narių pateikiamo metinių išlaidų vidurkio nustatymo ir skaičiavimo metodiką;
- b) renka reikiamus duomenis ir atlieka skaičiavimus, reikalingus parengti metinei kiekvienos valstybės narės reikalavimų suvestinei;
- c) teikia Administracinei komisijai periodines ataskaitas apie šio ir įgyvendinimo reglamentų įgyvendinimo rezultatus, didžiausią dėmesį skirdama finansiniams klausimams;
- d) teikia duomenis ir ataskaitas, reikalingus priimti Administracinės komisijos sprendimus pagal 72 straipsnio g dalies nuostatas;
- e) teikia Administracinei komisijai pasiūlymus, taip pat ir dėl šio reglamento, susijusius su a, b ir c punktais;
- f) atlieka visus darbus, tyrimus ir užduotis Administracinės komisijos nurodytais klausimais.

75 straipsnis

Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo patariamasis komitetas

1. Šiuo reglamentu įsteigiamas Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo patariamasis komitetas (toliau – Patariamasis komitetas), kurį iš kiekvienos valstybės narės sudaro:

- a) po vieną Vyriausybės atstovą;
- b) po vieną profesinių sąjungų atstovą;
- c) po vieną darbdavių organizacijų atstovą.

Kiekvienai valstybei narei paskiriamas kiekvienos pirmiau nurodytų kategorijų pakaitinis narys.

Patariamojo komiteto narius ir pakaitinius narius skiria Taryba. Patariamajam komitetui pirmininkauja Europos Bendrijų Komisijos atstovas. Patariamasis komitetas parengia darbo tvarkos taisykles.

2. Patariamasis komitetas veikia Europos Bendrijų Komisijos ar Administracinės komisijos prašymu arba savo iniciatyva:

- a) nagrinėja bendruosius arba esminius klausimus ir problemas, kylančius įgyvendinant Bendrijos nuostatas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, ypač dėl tam tikrų asmenų kategorijų;
- b) formuoja Administracinės komisijos nuomones šiais klausimais ir teikia pasiūlymus dėl minėtų nuostatų keitimo.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

KITOS NUOSTATOS

76 straipsnis

Bendradarbiavimas

1. Valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos teikia viena kitai visą informaciją apie:

- a) priemones, kurių reikia imtis įgyvendinant šį reglamentą;
- b) jų teisės aktų pakeitimus, kurie gali turėti įtakos šio reglamento įgyvendinimui.

2. Pagal šį reglamentą, valstybių narių valdžios institucijos ir įstaiigos teikia paramą ir vykdo savo pareigas, tartum įgyvendintų savo teisės aktus. Minėtų valdžios institucijų ir įstaiigų teikiama administracinė parama paprastai yra nemokama. Tačiau Administracinė komisija nustato kompensuojamų išlaidų pobūdį ir jų kompensavimo ribas.

3. Valstybių narių valdžios institucijos ir įstaigos, pagal šį reglamentą, gali tiesiogiai bendrauti tarpusavyje ir su atitinkamais asmenimis ar jų atstovais.

4. Įstaigos ir asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas, privalo informuoti vieni kitus ir bendradarbiauti, kad užtikrintų tinkamą šio reglamento įgyvendinimą.

Įstaigos pagal tinkamo administravimo principą per pagrįstą laikotarpį atsako į visus paklausimus ir šiuo atžvilgiu teikia atitinkamiems asmenims visą reikalingą informaciją, kad jie galėtų naudotis šiuo reglamentu suteiktomis teisėmis.

Atitinkami asmenys turi kiek galima greičiau pranešti kompetentingos valstybės narės ir gyvenamosios valstybės narės įstaigoms apie bet kokius asmeninius ar šeimos padėties pasikeitimus, turinčius įtakos jų teisei į išmokas pagal šį reglamentą.

5. Nevykdant informacijos teikimo įsipareigojimo, nurodyto 4 dalies trečioje pastraipoje, gali būti taikomos atitinkamos nacionaliniuose įstatymuose numatytos priemonės. Tačiau šios priemonės turi būti lygiavertės priemonėms, kurios pagal šalies įstatymus taikomos panašiomis aplinkybėmis ir negali panaikinti arba per daug suvaržyti pareiškėjų galimybės praktiškai naudotis pagal šį reglamentą jiems suteiktomis teisėmis.

6. Iškilus sunkumų aiškinant arba taikant šį reglamentą, kurie gali kelti pavojų pagal jį asmeniui suteiktoms teisėms, kompetentingos valstybės narės arba atitinkamo asmens gyvenamosios valstybės narės įstaiga kreipiasi į atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) įstaigą (-as). Jeigu sprendimo nerandama per pagrįstą laikotarpį, atitinkamos valdžios institucijos gali prašyti Administracinės komisijos išsikišti.

7. Vienos valstybės narės valdžios institucijos, įstaigos ir teismai negali atmesti prašymų ar kitų jiems pateiktų dokumentų vien dėl to, kad jie parašyti kitos valstybės narės valstybine kalba, jeigu ji pripažinta oficialia Bendrijos įstaigų kalba pagal Sutarties 290 straipsnio nuostatas.

77 straipsnis

Asmens duomenų apsauga

1. Jeigu pagal šį arba įgyvendinimo reglamentą valstybės narės valdžios institucijos arba įstaigos perduoda asmens duomenis kitos valstybės narės valdžios institucijoms ar įstaigoms, tie duomenys pateikiami laikantis valstybės narės, perduodančios asmens duomenis, teisės aktų dėl asmens duomenų apsaugos nuostatų. Bet koks duomenų perdavimas iš priimančiosios valstybės narės, taip pat jų saugojimas, pakeitimas ir sunaikinimas atliekamas laikantis valstybės narės, priimančios duomenis, teisės aktų dėl asmens duomenų apsaugos nuostatų.

2. Duomenis, reikalingus šio ir įgyvendinimo reglamentų taikymui, viena valstybė narė perduoda kitai remdamasi Bendrijos nuostatomis dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.

78 straipsnis

Duomenų tvarkymas

1. Valstybės narės vis labiau naudoja naujas technologijas keičiantis ir naudojantis duomenimis, kurie yra reikalingi taikant šį ir įgyvendinimo reglamentus, bei juos tvarkant. Valstybės narės įdiegus tokias duomenų tvarkymo paslaugas, Europos Bendrijų Komisija iš karto pradeda teikti paramą siekiant bendrų interesų.

2. Kiekviena valstybė narė yra atsakinga už savo duomenų tvarkymo paslaugų dalies valdymą pagal Bendrijos nuostatas dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.

3. Jokia valstybės narės valdžios institucija ar įstaiga negali atmesti elektroninio dokumento, atsiųsto ar išduoto kitos valstybės narės įstaigos laikantis šio ir įgyvendinimo reglamentų nuostatų dėl to, kad jis buvo gautas elektroninėmis priemonėmis, jeigu ji gavusi įstaiga yra pareiškusi priimanti elektroninius dokumentus. Tokių dokumentų atkūrimas ir įrašymas laikomas teisingu ir tiksliau dokumento originalo atkūrimu arba su juo susijusios informacijos pateikimu, jeigu nėra įrodymų, kad yra priešingai.

4. Elektroninis dokumentas laikomas galiojančiu, jeigu kompiuterinėje sistemoje, kurioje jis įrašytas, yra įdiegtos apsaugos priemonės, neleidžiančios keisti ar atskleisti įrašo bei neteisėtai juo naudotis. Turi būti įmanoma bet kuriuo metu atkurti įrašytą informaciją tokia forma, kad ją iš karto būtų galima perskaityti. Kai viena socialinės apsaugos įstaiga perduoda elektroninį dokumentą kitai, turi būti imamasi tinkamų apsaugos priemonių remiantis Bendrijos nuostatomis dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.

79 straipsnis

Veiklos socialinės apsaugos srityje finansavimas

Europos Bendrijų Komisija, įgyvendindama šį arba įgyvendinimo reglamentą, gali visiškai arba iš dalies finansuoti:

- a) veiklą, kuria siekiama gerinti informacijos mainus tarp valstybių narių socialinės apsaugos institucijų ir įstaigų, ypač elektroninius duomenų mainus;
- b) bet kokią kitą veiklą, kuria siekiama pačiomis tinkamiausiomis priemonėmis teikti informaciją asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, ir jų atstovams apie iš šio reglamento kylančias teises ir pareigas.

80 straipsnis

Atleidimas nuo mokesčių

1. Pagal vienos valstybės narės teisės aktus nustatytas bet koks atleidimas nuo mokesčių, žyminio mokesčio, notarinio ar registracijos mokesčio arba jų sumažinimas už pažymėjimų ar dokumentų, kuriuos reikia pateikti pagal tos valstybės narės teisės aktus, išdavimą, galioja panašioms pažymėjimams ir dokumentams, kuriuos reikia pateikti pagal kitos valstybės narės teisės aktus arba šį reglamentą.

2. Nereikalaujama bet kokių pareiškimų, dokumentų ir pažymėjimų, kurie turi būti pateikti pagal šį reglamentą, autentiškumo patvirtinimo diplomatinėse ar konsulinėse įstaigose.

81 straipsnis

Prašymai, pareiškimai ar skundai

Bet koks prašymas, pareiškimas ar skundas, kuris turėjo būti pateiktas laikantis vienos valstybės narės teisės aktais nustatyto termino tos valstybės narės valdžios institucijai, įstaigai ar teismui, laikantis to paties termino turi būti priimti kitos valstybės narės atitinkamos valdžios institucijos, įstaigos ar teismo. Tuo atveju valdžios institucija, įstaiga ar teismas priimančys prašymą, pareiškimą ar skundą tiesiogiai ar per atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas nedelsdami jį persiunčia pirmosios valstybės narės kompetentingai valdžios institucijai, įstaigai ar teismui. Prašymo, pareiškimo ar skundo pateikimo antrosios valstybės narės valdžios institucijai, įstaigai ar teismui data laikoma jų pateikimo kompetentingai valdžios institucijai, įstaigai ar teismui data.

82 straipsnis

Medicininiai tyrimai

Vienos valstybės narės teisės aktais nustatytus medicininius tyrimus kompetentingos įstaigos prašymu gali atlikti kitos valstybės narės, kurioje pareiškėjas arba turintis teisę gauti išmokas asmuo gyvena, gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga pagal įgyvendinimo reglamente arba atitinkamų valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų susitarimu nustatytas sąlygas.

83 straipsnis

Teisės aktų įgyvendinimas

Specialios valstybių narių tam tikrų teisės aktų įgyvendinimo taisyklės nurodytos XI priede.

84 straipsnis

Įmokų surinkimas ir išmokų atgavimas

1. Vienos valstybės narės įstaigai mokėtinos įmokos gali būti surenkamos ir vienos valstybės narės įstaigos sumokėtos, bet asmeniui nepriklausančios, išmokos gali būti atgaunamos kitoje valstybėje narėje remiantis administravimo tvarka ir garantijomis bei privilegijomis, taikomomis įmokų, mokėtinų atitinkamai pastarosios valstybės narės įstaigai, surinkimui ir jos sumokėtu, bet asmeniui nepriklausančių, išmokų atgavimui.

2. Įvykdomi teisminių ir administracinių institucijų sprendimai dėl įmokų, palūkanų ir bet kokių kitų mokesčių rinkimo arba sumokėtu, tačiau asmeniui nepriklausančių, išmokų atgavimo pagal vienos valstybės narės teisės aktus kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos prašymu pripažįstami ir vykdomi remiantis pastarosios valstybės narės teisės aktų nustatyta tvarka ir joje numatytais apribojimais bei bet kokiomis kitomis jos procedūromis, taikomomis panašioms pastarosios valstybės narės sprendimams. Tokie sprendimai skelbiami vykdytiniais toje valstybėje narėje tiek, kiek to reikalauja tos valstybės narės teisės aktai ir bet kokios kitos procedūros.

3. Vienos valstybės narės įstaigos reikalavimams kitoje valstybėje narėje nagrinėjamosiose vykdomosiose, bankroto bylose arba susitarimo procedūrų metu galioja tos pačios privilegijos, kurios pagal pastarosios valstybės narės teisės aktus taikomos tos pačios rūšies reikalavimams.

4. Šio straipsnio įgyvendinimo tvarką, įskaitant išlaidų kompensavimą, reglamentuoja įgyvendinimo reglamentas arba, jei būtina, papildomai valstybių narių sudaryti susitarimai.

85 straipsnis

Įstaigų teisės

1. Jeigu asmuo dėl žalos, patirtos kitoje valstybėje narėje, gauna išmokas pagal vienos valstybės narės teisės aktus, įstaigos, atsakingos už išmokų mokėjimą trečiajai šaliai, privalančiai kompensuoti už padarytą žalą, teisės nustatomos pagal šias taisykles:

a) jeigu atsakinga už išmokų mokėjimą įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus perėmė gavėjo teises trečiosios šalies atžvilgiu, šį perėmimą pripažįsta kiekviena valstybė narė;

b) jeigu atsakinga už išmokų mokėjimą įstaiga turi tiesiogines teises trečiosios šalies atžvilgiu, šias teises pripažįsta kiekviena valstybė narė.

2. Jeigu asmuo dėl žalos, patirtos kitoje valstybėje narėje, gauna išmokas pagal vienos valstybės narės teisės aktus, minėtų teisės aktų nuostatos, pagal kurias darbdaviams arba jų darbuotojams civilinė atsakomybė netaikoma, galioja minėtam asmeniui ar kompetentingai įstaigai.

1 dalies nuostatos taip pat taikomos bet kurioms įstaigos, atsakingos už išmokų darbdaviams ar jų darbuotojams mokėjimą, teisėms tuo atveju, kai jų atsakomybė nustatyta.

3. Jeigu pagal 35 straipsnio 3 dalies ir (arba) 41 straipsnio 2 dalies nuostatas dvi ar daugiau valstybių narių ar jų kompetentingos valdžios institucijos yra susitarusios atsisakyti atsiskaitymų tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų, arba jeigu atsiskaitymas nepriklauso nuo faktiškai išmokėtų išmokų dydžio, bet kurios teisės, atsirandančios trečiosios šalies atžvilgiu, reglamentuojamos šiomis taisyklėmis:

a) jeigu valstybės narės gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga moka išmokas asmeniui dėl žalos, patirtos jos teritorijoje, ta įstaiga, pagal jos taikomus teisės aktus, naudojasi perėmimo teise arba teise pateikti tiesioginį ieškinį trečiajai šaliai dėl atsakomybės mokėti kompensaciją už žalą.

b) įgyvendinant a punktą:

i) gaunantis išmokas asmuo laikomas apdraustu jo gyvenamosios ar buvimo vietos įstaigoje,

ir

ii) tokia įstaiga laikoma įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą.

c) 1 ir 2 dalių nuostatos ir toliau taikomos bet kurioms išmokoms, nenurodytoms susitarime dėl atsisakymo, arba kompensacijai, kuri nepriklauso nuo faktiškai išmokėtų išmokų dydžio.

86 straipsnis

Dvišaliai susitarimai

Jeigu tai susiję su santykiais tarp Liuksemburgo bei Prancūzijos, Vokietijos ir Belgijos, 65 straipsnio 7 dalyje nurodyto laikotarpio taikymas ir trukmė nustatomi dvišaliais susitarimais.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

87 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Pagal šį reglamentą neįgyjama jokių teisių iki jo įsigaliojimo.

2. Nustatant pagal šį reglamentą įgytas teises į išmokas, įskaitomi visi darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpiai, įgyti pagal valstybės narės teisės aktus iki šio reglamento įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje narėje dienos.

3. Laikantis 1 dalies nuostatų, pagal šį reglamentą įgyjama bet kuri teisė, netgi jeigu ji susijusi su draudiminiu įvykiu, įvykusi iki šio reglamento įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje narėje dienos.

4. Bet kuri išmoka, kuri nebuvo paskirta arba kurios mokėjimas buvo sustabdytas dėl atitinkamo asmens pilietybės arba gyvenamosios vietos, to asmens prašymu skiriama arba atnaujinamas jos mokėjimas nuo šio reglamento įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje narėje dienos, su sąlyga, kad dėl teisių, kurių pagrindu anksčiau buvo mokamos išmokos, nereikėtų mokėti vienkartinės išmokos.

5. Asmens, kuriam pensija buvo mokama iki šio reglamento įsigaliojimo valstybėje narėje dienos, teisės to asmens prašymu gali būti peržiūrėtos, atsižvelgiant į šio reglamento nuostatas.

6. Jeigu 4 ar 5 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas per dvejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo valstybėje narėje dienos, pagal šį reglamentą įgytos teisės įsigalioja nuo tos dienos, ir atitinkamiems asmenims negali būti taikomos bet kurios valstybės narės teisės aktų nuostatos, susijusios su teisių panaikinimu ar apribojimu.

7. Jeigu 4 ar 5 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas pasibaigus dvejų metų laikotarpiui po šio reglamento įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje narėje dienos, teisės, kurios nebuvo parastos arba nutrūkusios dėl senaties termino, įsigalioja nuo prašymo pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai taikomos bet kurios valstybės narės palankesnės teisės aktų nuostatos.

8. Jeigu pagal šio reglamento nuostatas asmeniui taikomi valstybės narės, kitos nei nustatyta pagal Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 II antraštinę dalį, teisės aktai, tie teisės aktai jam taikomi tol, kol nepasikeičia atitinkama padėtis, jei tik atitinkamas asmuo neprašo, kad jam galiotų pagal šio reglamento nuostatas taikomi teisės

aktai. Prašymas per tris mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos pateikiamas kompetentingai įstaigai tos valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi pagal šio reglamento nuostatas, jeigu tos valstybės narės teisės aktai atitinkamam asmeniui turi būti taikomi nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos. Jei prašymas pateikiamas po nustatyto termino, minėtas pakeitimas įsigalioja nuo pirmos kito mėnesio dienos.

9. Šio reglamento 55 straipsnio nuostatos taikomos tik pensijoms, kurioms šio reglamento įsigaliojimo dieną netaikomas Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 46c straipsnis.

10. 65 straipsnio 2 ir 3 dalių antrų sakinių nuostatos Liuksemburgui taikomos ne vėliau kaip po dvejų metų nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

11. Valstybės narės užtikrina, kad būtų tinkamai pranešama apie šiame reglamente ir įgyvendinimo reglamente nustatytų teisių ir pareigų pasikeitimus.

88 straipsnis

Priedų atnaujinimas

Šio reglamento priedai periodiškai peržiūrimi.

89 straipsnis

Įgyvendinimo reglamentas

Šio reglamento įgyvendinimo tvarka išdėstyta kitame reglamente.

90 straipsnis

Panaikinimas

1. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 nuo šio reglamento taikymo dienos panaikinamas.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre, 2004 m. balandžio 29 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

P. COX

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. McDOWELL

Tačiau Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 lieka galioti ir turi teisinę galią įgyvendinant:

- a) 2003 m. gegužės 14 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 859/2003, išplečiantį Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamento (EEB) Nr. 574/72 nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės⁽¹⁾, tol, kol tas reglamentas nebus panaikintas arba pakeistas;
- b) 1985 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1661/85, nustatantį Bendrijos taisyklių dėl darbuotojų migrantų socialinės apsaugos technines adaptacijas Grenlandijai⁽²⁾, tol, kol tas reglamentas nebus panaikintas arba pakeistas;
- c) Europos ekonominės erdvės susitarimą⁽³⁾ ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo⁽⁴⁾ bei kitus susitarimus, kuriuose yra nuoroda į Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71, tol, kol tie susitarimai nebus pakeisti atsižvelgiant į šį reglamentą.

2. Nuorodos į Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 1998 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvoje 98/49/EB dėl pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų, judančių Bendrijoje, teisių į papildomą pensiją išsaugojimo⁽⁵⁾ turi būti aiškinaamos kaip nuorodos į šį reglamentą.

91 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo įgyvendinimo reglamento įsigaliojimo dienos.

⁽¹⁾ OL L 124, 2003 5 20, p. 1.

⁽²⁾ OL L 160, 1985 6 20, p. 7.

⁽³⁾ OL L 1, 1994 1 3, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 114, 2002 4 30, p. 6. Susitarimas su paskutiniais pakeitimais, padarytais ES ir Šveicarijos komiteto sprendimu Nr. 2/2003 (OL L 187, 2003 7 26, p. 55).

⁽⁵⁾ OL L 209, 1998 7 25, p. 46.

I PRIEDAS

IŠANKSTINĖS IŠLAIKYMO IŠMOKOS IR SPECIALIOS VAIKO GIMIMO BEI ĮVAIKINIMO PAŠALPOS

(1 straipsnio 2 dalis)

- I. Išankstinės išlaikymo išmokos
- A. BELGIJA
Išankstinės išlaikymo išmokos pagal 2003 m. vasario 21 d. įstatymą, pagal kurį prie federalinės viešosios tarnybos įkuriama išlaikymo išmokų agentūra – Finansų departamentas
- B. DANIJĄ
Išankstinės vaikų išlaikymo išmokos, nustatytos Išmokų vaikams įstatyme
Išankstinės vaikų išlaikymo išmokos, konsoliduotos 2002 m. rugsėjo 11 d. įstatymu Nr. 765
- C. VOKIETIJA
Išankstinės išlaikymo išmokos pagal 1979 m. liepos 23 d. Vokietijos Išankstinių išlaikymo išmokų įstatymą (Unterhaltsvorschlusgesetz)
- D. PRANCŪZIJA
Paramos šeimai pašalpa mokama vaikui, kurio vienas iš tėvų arba abu tėvai nevykdo išlaikymo prievolės arba negali jos vykdyti, arba teismo sprendimu mokama išlaikymo pašalpa
- E. AUSTRIJA
Išankstinės išlaikymo išmokos pagal Federalinį išankstinių vaiko išlaikymo išmokų skyrimo įstatymą (Unterhaltsvorschlusgesetz 1985 – UVG)
- F. PORTUGALIJA
Išankstinės išlaikymo išmokos (lapkričio 19 d. įstatymas Nr. 75/98 dėl išlaikymo nepilnamečiams užtikrinimo)
- G. SUOMIJA
Išlaikymo išmoka pagal Vaikų išlaikymo užtikrinimo įstatymą (671/1998)
- H. ŠVEDIJA
Išlaikymo pašalpa pagal Išlaikymo paramos įstatymą (1996:1030)
- II. Specialios vaiko gimimo ir įvaikinimo pašalpos
- A. BELGIJA
Vaiko gimimo pašalpa ir įvaikinimo pašalpa
- B. ISPANIJA
Vienkartinės gimimo pašalpos
- C. PRANCŪZIJA
Gimimo arba įvaikinimo pašalpos kaip „ankstyvosios vaikystės išmokos“ dalis
- D. LIUKSEMBURGAS
Pašalpos anksčiau laiko gimus vaikui
Vaiko gimimo pašalpos
- E. SUOMIJA
Motinystės išmokų paketas, vienkartinė motinystės pašalpa ir vienkartinė paramos išmoka, skirta padengti tarptautinio įvaikinimo išlaidoms pagal Motinystės išmokų įstatymą.

II PRIEDAS

**KONVENCIJŲ NUOSTATOS, GALIOJANČIOS TOLIAU IR TAM TIKRAIS ATVEJ AIS NEGALIOJANČIOS
ASMENIMS, KURIEMS TAIKOMAS REGLAMENTAS**

(8 straipsnio 1 dalis)

Šio priedo turinį kiek galima anksčiau, bet ne vėliau kaip iki šio reglamento įsigaliojimo dienos, nurodytos 91 straipsnyje, pagal Sutartį nustato Europos Parlamentas ir Taryba.

III PRIEDAS

TEISIŲ Į IŠMOKAS NATŪRA APRIBOJIMAS PASIENIO DARBUOTOJŲ ŠEIMŲ NARIAMS*(18 straipsnio 2 dalis)*

DANIJA

ISPANIJA

AIRIJA

NYDERLANDAI

SUOMIJA

ŠVEDIJA

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

—

IV PRIEDAS

PAPILDOMOS TEISĖS PENSININKAMS, GRĮŽTANTIEMS Į KOMPETENTINGĄ VALSTYBĘ NARĘ

(27 straipsnio 2 dalis)

BELGIJA

VOKIETIJA

GRAIKIJA

ISPANIJA

PRANCŪZIJA

ITALIJA

LIUKSEMBURGAS

AUSTRIJA

ŠVEDIJA

V PRIEDAS

PAPILDOMOS TEISĖS BUVUSIEMS PASIENIO DARBUOTOJAMS, GRĮŽTANTIEMS Į ANKSTESNĘ VALSTYBĘ NARĖ, KURIOJE JIE DIRBO PAGAL DARBO SUTARTĮ ARBA SAVARANKIŠKAI (TAIKOMA TIK JEIGU VALSTYBĖ NARĖ, KURIOJE ĮSIKŪRUSI KOMPETENTINGA ĮSTAIGA, ATSAKINGA UŽ PENSININKUI JO GYVENAMOJOJE VALSTYBĖJE NARĖJE MOKAMŲ IŠMOKŲ NATŪRA IŠLAIDAS, YRA ĮTRAUKTA Į ŠĮ SĄRAŠĄ)

(28 straipsnio 2 dalis)

BELGIJA

VOKIETIJA

ISPANIJA

PRANCŪZIJA

LIUKSEMBURGAS

AUSTRIJA

PORTUGALIJA

VI PRIEDAS

A TIPO TEISĖS AKTŲ, KURIE TURĖTŲ BŪTI SPECIALIAI DERINAMI, NUSTATYMAS

(44 straipsnio 1 dalis)

A. GRAIKIJA

Teisės aktai, susiję su žemės ūkio darbuotojų draudimo sistema (OGA), pagal įstatymą Nr. 4169/1961

B. AIRIJA

1993 m. Globos ir rūpybos (konsolidavimo) įstatymo II dalies 15 skyrius

C. SUOMIJA

Invalidumo pensijos, nustatytos pagal 1956 m. Valstybinių pensijų įstatymą ir skiriamos pagal Valstybinių pensijų įstatymo (547/93) pereinamojo laikotarpio taisykles

Valstybinės pensijos asmenims invalidams nuo gimimo arba nuo vaikystės (Valstybinių pensijų įstatymas (547/93))

D. ŠVEDIJA

Su pajamomis susijusi ligos išmoka ir darbo kompensacija (įstatymas 1962:381 su pakeitimais, padarytais įstatymu 2001:489)

E. JUNG TINĖ KARALYSTĖ

a) Didžioji Britanija

1992 m. Įmokų ir išmokų įstatymo 30A skirsnio 5 dalis, 40, 41 ir 68 skirsniai.

b) Šiaurės Airija

1992 m. Įmokų ir išmokų įstatymo (Šiaurės Airija) 30A skirsnio 5 dalis, 40, 41 ir 68 skirsniai.

VII PRIEDAS

VALSTYBIŲ NARIŲ TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU INVALIDUMO LAIPSNIU, ATITIKIMAS

(Reglamento 46 straipsnio 3 dalis)

BELGIJA

Valstyės narės	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Belgijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą				
		Bendroji sistema	Kalnakasiam taikoma sistema		Jūrininkams taikoma sistema	Ossom
			Bendras invalidumas	Profesinis invalidumas		
PRANCŪZIJA	1. Bendroji sistema:					
	— III grupė (nuolatinė priežiūra)	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— II grupė	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— I grupė	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	2. Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema:					
	— visiškas bendras invalidumas	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— du trečdaliai bendro invalidumo	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	3. Kalnakasiam taikoma sistema:					
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	4. Jūrininkams taikoma sistema:					
	— bendras invalidumas	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka	
— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
ITALIJA	1. Bendroji sistema:					
	— invalidumas – darbininkai	neatitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— invalidumas – administracijos darbuotojai	neatitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	2. Jūrininkams taikoma sistema:					
— netinkamumas jūreivystei	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
LIUKSEMBURGAS ⁽¹⁾	Darbuotojų invalidumas – darbininkai	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	Invalidumas – administracijos darbuotojai	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka

(¹) Turi būti atliekamas pakartotinis techninis įrašų, susijusių su Liuksemburgo ir Prancūzijos arba Belgijos teisės aktų atitikimu, patikrinimas, atsižvelgiant į pakeitimus, padarytus Liuksemburgo nacionaliniuose teisės aktuose.

PRANCŪZIJA

Valstybė narė	Sistemos, administruojamos Prancūzijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą	Bendroji sistema			Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema				Kalnakasiam taikoma sistema				Jūrininkams taikoma sistema				
		I grupė	II grupė	III grupė nuolatinė priežiūra	2/3 bendro invalidumo	Visiškas invalidumas	Nuolatinė priežiūra	2/3 bendro invalidumo	Nuolatinė priežiūra	Profesinis invalidumas	2/3 bendro invalidumo	Visiškas profesinis invalidumas	Nuolatinė priežiūra				
BELGIJA	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
	1. Bendroji sistema	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
	2. Kalnakasiam taikoma sistema: — dalinis bendras invalidumas — profesinis invalidumas	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
ITALIJA	3. Jūrininkams taikoma sistema	atitinka ⁽²⁾	neatitinka	neatitinka	atitinka ⁽²⁾	neatitinka	neatitinka	atitinka ⁽²⁾	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	1. Bendroji sistema: — invalidumas – darbininkai — invalidumas – administracijos darbuotojai	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
LIUKSEMBURGAS ⁽³⁾	2. Jūrininkams taikoma sistema — netinkamumas jūreivystei	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	invalidumas – darbininkai invalidumas – administracijos darbuotojai	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka

⁽¹⁾ Tik tuomet, jeigu Belgijos institucija pripažino, kad darbuotojas negali dirbti po žeme arba žemės lygyje.

⁽²⁾ Jeigu Belgijos institucijos pripažintas invalidumas yra bendras invalidumas.

⁽³⁾ Turi būti atliekamas pakartotinis techninis prašų, susijusių su Liuksemburgo ir Prancūzijos arba Belgijos teisės aktų atitikimu, patikrinimas, atsižvelgiant į pakeitimus, padarytus Liuksemburgo nacionaliniuose teisės aktuose.

ITALIJA

Valstybė narė	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Italijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą		
		Bendroji sistema		Jūrininkai, pripažinti netinkamais jūreivystei
		Darbininkai	Administracijos darbuotojai	
BELGIJA	1. Bendroji sistema	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	2. Kalnakasiams taikoma sistema:			
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka
3. Jūrininkams taikoma sistema:	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
PRANCŪZIJA	1. Bendroji sistema:			
	— III grupė (nuolatinė priežiūra)	atitinka	atitinka	neatitinka
	— II grupė	atitinka	atitinka	neatitinka
	— I grupė	atitinka	atitinka	neatitinka
	2. Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema:			
	— visiškas bendras invalidumas	atitinka	atitinka	neatitinka
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka	neatitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	neatitinka
	3. Kalnakasiams taikoma sistema:			
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka	neatitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	4. Jūrininkams taikoma sistema:			
— dalinis bendras invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
— nuolatinė priežiūra	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
— profesinis invalidumas				

LIUKSEMBURGAS ⁽¹⁾

Valstybė narė	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Liuksemburgo institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą	
		Darbuotojų invalidumas – darbininkai	Invalidumas – administracijos darbuotojai
BELGIJA	1. Bendroji sistema	atitinka	atitinka
	2. Kalnakasiams taikoma sistema:		
	— dalinis bendras invalidumas	neatitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka
3. Jūrininkams taikoma sistema	atitinka ⁽¹⁾	atitinka ⁽¹⁾	
PRANCŪZIJA	1. Bendroji sistema:		
	— III grupė (nuolatinė priežiūra)	atitinka	atitinka
	— II grupė	atitinka	atitinka
	— I grupė	atitinka	atitinka
	2. Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema:		
	— visiškas bendras invalidumas	atitinka	atitinka
	— du trečdaliai bendro invalidumo	atitinka	atitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka
	3. Kalnakasiams taikoma sistema:		
	— du trečdaliai bendro invalidumo	atitinka	atitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka
	4. Jūrininkams taikoma sistema:	–	
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka

⁽¹⁾ Jeigu Belgijos institucijos pripažintą invalidumą yra bendras invalidumas.

⁽¹⁾ Turi būti atliekamas pakartotinis techninis įrašų, susijusių su Liuksemburgo ir Prancūzijos arba Belgijos teisės aktų atitikimu, patikrinimas, atsižvelgiant į pakeitimus, padarytus Liuksemburgo nacionaliniuose teisės aktuose

VIII PRIEDAS

ATVEJAI, KAI NEPRIKLAUSOMA IŠMOKA YRA LYGI ARBA DIDESNĖ UŽ PROPORCINGĄ IŠMOKĄ*(52 straipsnio 4 dalis)*

A. DANIJA

Visi prašymai dėl pensijų, nurodytų socialinių pensijų įstatyme, išskyrus pensijas, nurodytas IX priede

B. PRANCŪZIJA

Visi prašymai dėl pensijų išmokų arba maitintojo netekimo išmokų pagal papildomas pensijų sistemas pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims, išskyrus prašymus dėl senatvės arba našlės pensijų pagal papildomą pensijų sistemą civilinės aviacijos įgulų nariams.

C. AIRIJA

Visi prašymai dėl išarnauto laiko pensijų, senatvės (įmokinių) pensijų, našlių (įmokinių) pensijų ir našlių (įmokinių) pensijų

D. NYDERLANDAI

Jeigu asmuo turi teisę gauti pensiją pagal Nyderlandų bendrojo senatvės draudimo įstatymą (AOW)

E. PORTUGALIJA

Prašymai dėl invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo pensijų, išskyrus tuos atvejus, kai bendra draudimo laikotarpis, įgytų pagal daugiau negu vienos valstybės narės teisės aktus, trukmė yra 21 kalendoriniai metai arba daugiau, pagal nacionalinius teisės aktus įgytų draudimo laikotarpis trukmė yra 20 kalendorinių metų arba daugiau, o skaičiavimas atliekamas pagal vasario 19 d. dekretą-įstatymą Nr. 35/2002, kuriame numatytos pensijos dydžio nustatymo taisyklės. Tokiais atvejais, taikant palankesnius pensijos sudarymo tarifus, proporcingai apskaičiuota pensija gali būti didesnė negu nepriklausoma išmoka.

F. ŠVEDIJA

Su uždarbiu susijusi senatvės pensija (įstatymas 1998:674), su uždarbiu susijusi maitintojo netekimo pensija, mokama kaip perskaičiuota pensija ir vaiko pensijos pašalpa, jeigu asmuo mirė iki 2003 m. sausio 1 d., ir našlių pensija (įstatymai 2000:461 ir 2000:462)

G. JUNG TINĖ KARALYSTĖ

Visi prašymai dėl išarnauto laiko pensijų, našlių ir maitintojo netekimo išmokų, nustatytų pagal šio reglamento III antraštinės dalies 5 skyriaus nuostatas, išskyrus tas, kurioms:

- a) per mokestinius metus, kurie prasidėjo 1975 m. balandžio 6 d. arba vėliau:
  - i) atitinkama šalis įgijo draudimo, darbo pagal darbo sutartį ar gyvenimo laikotarpius pagal Jungtinės Karalystės ir kitos valstybės narės teisės aktus; ir
  - ii) vieneri (ar daugiau) i papunktyje nurodyti mokestiniai metai nebuvo įskaityti kaip metai, nuo kurių pradėdama skaičiuoti, kaip apibrėžta Jungtinės Karalystės teisės aktuose;
- b) draudimo laikotarpiai, įgyti pagal Jungtinėje Karalystėje taikomus teisės aktus laikotarpiams iki 1948 m. liepos 5 d., būtų įskaičiuoti taikant reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punktą draudimo, darbo pagal darbo sutartį ar gyvenimo laikotarpiams pagal kitos valstybės narės įstatymus.

IX PRIEDAS

IŠMOKOS IR SUSITARIMAI, LEIDŽIANTYS TAIKYTI 54 STRAIPSNĮ

1. Išmokos, nurodytos šio reglamento 54 straipsnio 2 dalies a punkte, kurių dydis nepriklauso nuo įgytų draudimo arba gyvenimo laikotarpių trukmės**A. BELGIJA**

Išmokos, susijusios su bendrąja invalidumo sistema, specialia invalidumo sistema kalnakasiams ir specialia sistema prekybos laivyno jūreiviams

Išmokos pagal savarankiškai dirbančių asmenų draudimą nuo nedarbingumo

Išmokos, susijusios su invalidumu pagal užsienio socialinio draudimo sistemą ir invalidumo sistemą dirbusiems Belgijos Konge ir Ruandoje-Urundyje

B. DANIJA

Visa Danijos valstybinė senatvės pensija, įgyta asmenų, kuriems pensija paskirta iki 1989 m. spalio 1 dienos, išgyvenus šalyje 10 metų

C. GRAIKIJA

Išmokos pagal įstatymą Nr. 4169/1961 dėl žemės ūkio darbuotojų draudimo sistemos (OGA)

D. ISPANIJA

Maitintojo netekimo pensijos, skiriamos pagal bendrąją ir specialią sistemas, išskyrus specialią sistemą valstybės tarnautojams

E. PRANCŪZIJA

Invalidumo pensija pagal bendrąją socialinės apsaugos sistemą arba pagal žemės ūkio darbuotojams taikomą sistemą

Našlių invalidumo pensija pagal bendrąją socialinės apsaugos sistemą arba žemės ūkio darbuotojams taikomą sistemą, jeigu ji skaičiuojama remiantis mirusio sutuoktinio invalidumo pensija, kurios dydis buvo nustatytas remiantis 52 straipsnio 1 dalies a punktu

F. AIRIJA

A tipo invalidumo pensija

G. NYDERLANDAI

1966 m. vasario 18 d. įstatymas dėl darbuotojų invalidumo draudimo, su pakeitimais (WAO)

1997 m. balandžio 24 d. įstatymas dėl savarankiškai dirbančių asmenų invalidumo draudimo, su pakeitimais (WAZ)

1995 m. gruodžio 21 d. įstatymas dėl bendrojo išlaikytinių asmenų draudimo (ANW)

H. SUOMIJA

Valstybinės pensijos asmenims invalidams nuo gimimo arba nuo vaikystės (Valstybinių pensijų įstatymas 547/93)

Valstybinės pensijos, nustatytos pagal 1956 m. liepos 8 d. Valstybinių pensijų įstatymą ir paskirtos pagal Valstybinių pensijų įstatymu (547/93) numatytas pereinamojo laikotarpio taisykles

Papildoma vaiko pensijos suma pagal 1969 m. sausio 17 d. Maitintojo netekimo pensijų įstatymą

- I. ŠVEDIJA
- Su uždarbiu susijusi maitintojo netekimo pensija, mokama kaip vaiko pensijos pašalpa ir perskaičiuota pensija, jeigu asmuo, gimęs 1938 m. arba vėliau, mirė 2003 m. sausio 1 d. arba vėliau (įstatymas 2000:461)
- II. **Išmokos, nurodytos šio reglamento 54 straipsnio 2 dalies b punkte, kurių dydis nustatomas remiantis įskaitytinu laikotarpiu, kuris laikomas įgytu nuo draudiminio įvykio dienos iki vėlesnės dienos**
- A. VOKIETIJA
- Invalidumo ir maitintojo netekimo pensijos, kurias skiriant įskaitomas papildomas laikotarpis
- Senatvės pensijos, kurias skiriant įskaitomas jau įgytas papildomas laikotarpis
- B. ISPANIJA
- Ištarnauto laiko pensijos arba ištarnauto laiko pensijos už nuolatinį invalidumą pagal specialią sistemą valstybės tarnautojams, priklausančios mokėti pagal Valstybės pensininkų įstatymo suvestinio teksto I antraštinę dalį, jeigu draudiminio įvykio metu pensijos gavėjas buvo valstybės tarnautojas arba laikomas tokiu; mirties ir maitintojo netekimo (našlės arba našlio, našlaičių ir tėvų) pensijos, mokėtinos pagal Valstybės pensininkų įstatymo suvestinio teksto I antraštinę dalį, jeigu mirties metu valstybės tarnautojas dirbo arba buvo laikomas dirbančiu
- C. ITALIJA
- Italijos pensijos už visišką nedarbingumą (inabilità)
- D. LIUKSEMBURGAS
- Invalidumo ir maitintojo netekimo pensijos
- E. SUOMIJA
- Darbo pensijos, kurias skiriant įskaitomi būsiami laikotarpiai pagal nacionalinius teisės aktus
- F. ŠVEDIJA
- Ligos išmoka ir veiklos kompensacija, mokamos kaip garantinė išmoka (įstatymas 1962:381)
- Maitintojo netekimo pensija, skaičiuojama remiantis sutartiniais draudimo laikotarpiais (įstatymas 2000:461)
- Senatvės pensija, mokama kaip garantinė pensija, apskaičiuota remiantis anksčiau suskaičiuotais sutartiniais laikotarpiais (įstatymas 1998:702)
- III. **Susitarimai, nurodyti šio reglamento 54 straipsnio 2 dalies b punkto i papunktyje, skirti išvengti to paties įskaitytino laikotarpio įskaitymo du ar daugiau kartų:**
- 1997 m. balandžio 28 d. Suomijos Respublikos ir Vokietijos Federacinės Respublikos socialinės apsaugos susitarimas
- 2000 m. lapkričio 10 d. Suomijos Respublikos ir Liuksemburgo Didžiosios Kunigaikštystės socialinės apsaugos susitarimas
- 1992 m. birželio 15 d. Šiaurės šalių konvencija dėl socialinės apsaugos
-

X PRIEDAS

SPECIALIOS NEĮMOKINĖS IŠMOKOS PINIGAIS*(70 straipsnio 2 dalies c punktas)*

Šio priedo turinį kiek galima greičiau ir ne vėliau kaip iki šio reglamento įsigaliojimo dienos, nurodytos 91 straipsnyje, pagal Sutartį nustato Europos Parlamentas ir Taryba.

XI PRIEDAS

SPECIALIOS NUOSTATOS DĖL VALSTYBIŲ NARIŲ TEISĖS AKTŲ TAIKYMO

(51 straipsnio 3 dalis, 56 straipsnio 1 dalis ir 83 straipsnis)

Šio priedo turinį kiek galima greičiau ir ne vėliau kaip iki šio reglamento taikymo dienos, kaip nurodyta 91 straipsnyje, pagal Sutartį nustato Europos Parlamentas ir Taryba.
